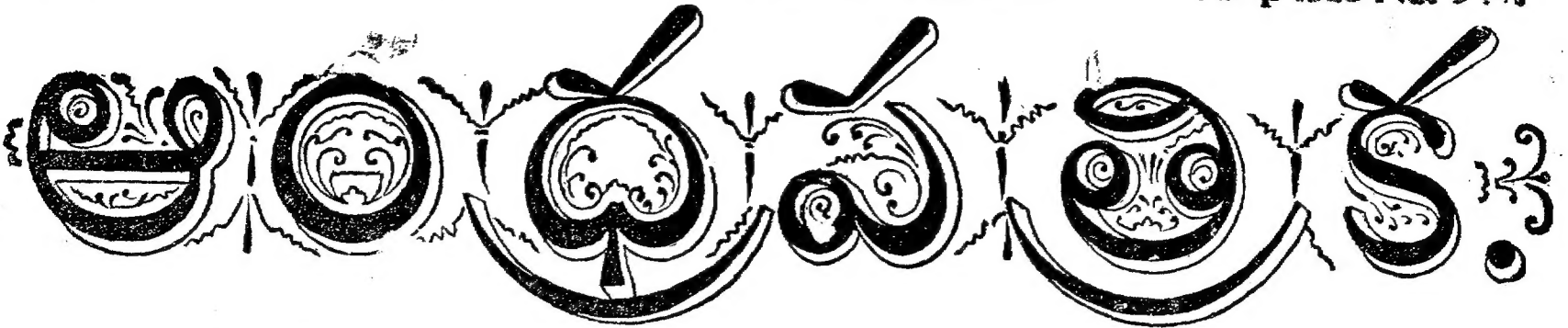

Registered No. M. 1118.

Post Box No. 212.

Tel phone No. 544.

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును.

Vol. 3 } కన్న వట్టులు 1921 వ సం॥ డిశంబరు నెల 12 తేది సోమవారము } No. 209
సంపుటము. ౮ } దుర్బతి నా మనోవత్సర మా గ్గ శి ర మా స తు ధ ద్వా ద శి ౧౨. } నంబిక ౨౦౯

“ప్రశస్తమైన ఎన్ జి ల్ బర్లు” రైస్ మెషనరీ ధరలు

ప్రస్తుతము ఇంకను తగ్గించబడియున్నవి

బ్లాక్ స్టాను సూనెయంత్రములు

ఒక న్థలము నుండి మరియొక న్థలమునకు సులభముగా తీసికొని
పోవుటకు వీలగునట్టియు, ఒకేచోట స్థిరముగా కదలకుండ అమర్చు
నట్టి అవిరియంత్రము, బాయిలరులు అతి చౌకధరలకు దొరక గలవు.

ఫోను నెం 108

తంతివిలాసము, ఎంజిను మద్రాసు

నెం 9, సెకండు

లైనుబీచ్,

మార్వల్ సన్నుఅండు కో (ఇండియా) లిమిటెడ్

ఇంజినీరులు

కలకత్తా

మదరాసు

బెజవాడ

బొంబాయి

లాహోరు

తంజావూరు

అమృతంజనము

శలనొప్పులకు ప్రసిద్ధికెక్కినది.
ఇతర వీధిమైన నొప్పులను కూడా
మా అమృతంజనమును వాడి
నంత మాత్రమున నయముగను.
సులభ మెల 0-10-0 అణాలు

మోహినితైలము

సీసా 1-8 0-12-0

తామర తైలము

కబ్బి 1-8 0-6-0

వండ్ల పొడి

కబ్బి 1-8 0-2-0

అమృతంజనము డిపో,

బొంబాయి మదరాసు.

ఓటో మోహిని

2833

మీరు బహుటపోయి వచ్చినతరువాత చాలా బడలికయుండు సమయములో వైసను పెండ్లిండ్లు విందులు
యములలో వైసను ఈ అత్తరును యుపయోగించిన మంచి కోలాపువ్వులు వాసనను యిచ్చి వసకుట
ఆ ౧౦ శుభమునకు కాంతి నిచ్చును.

రోబినియా తైలము

వేసవికాలములో ఉపయోగించుకూ గచ్చిన శేత్రములకు చలవయు సౌందర్యమును యిచ్చును.
అనేక శ్రీలు ఉపయోగించుచున్నారు. ప్రపంచమున ఈ రెండును ప్రతి వటుంబులలోను అవశ్యకము.
ఎల్లచోట్లను విక్రయించబడును. ఓటోమోహిని ధర బుడ్డి 1-8 రూ 2, 1, 0-12-0, 0-8.

రోబినియా తైలముధర బుడ్డి 1-8 రూ 1.0-0

Shyam & Co, 6, Bander st, Madras. మి.మాం కంపెని, 6 బందరువీధి మదరాసు

మొత్తమున

యోగ్యతావత్తములు

2942

(2) పెదకు నుపయోగించునట్టివా రందరికిని కాశిలో
నుండు, దుర్గా మెడికల్ హాల్ వారి ఫాస్ఫోరైట్ పౌడరు
ము ఒక వరము కంటికి. నా పెదకు సంబంధమైనట్టి వ్యాధి
లన్నియు తొలగి నయమైనను.

రంగూను

80-8-19

బాబులార్,

హెడ్ మాస్టరు

గొప్పతగుధరల అమృతము

నేటిదినము కొనదలచినది రేపటివరకు ఆపకుడు.
విలననగా? నమయ మెరిగి పనిచేసిన నిత్యకృత్యములలో
తప్పక అదృష్టము గలుగును. ఎచ్చట?

కాశీ, కంచి, బెంగళూరు, కొర్నాడ, మరియుతరహాలలోనుండి వట్టు, నూలు
జువ్వీరకములు అంగడి ఈ దిగువ దొక్కటియే యని తెలుసుకొనవలెను.

ది బొంబాయి స్వదేశి స్టోర్స్ కాశీ, బెంగళూరు, కేలం జువ్వీమండలము,
40, 41, 42 రత్ననగరురోడ్డు, బార్లీ బాగు, మద్రాసు.

1920 సం॥ మద్రాసు ట్రవర్క్ ప్లానింగు ఆఫ్టు 10 వ శ్రేణి ననుసరించి ప్రకటన

1920 సం॥ మద్రాసు ట్రవర్క్ ప్లానింగు ఆఫ్టు 9వ
శ్రేణి ప్రకారము తెనాలి మ్యూనిసిపల్ కలెక్షన్సులకు
20-12-10-వ తేదిగల నెం 677 రు తీర్మానములో ఈ క్రింద
కనుపరిచిన స్థలములను ట్రవర్క్ ప్లానింగు ఆఫ్టు క్రింద తెనాలి
మ్యూనిసిపల్ ట్రవర్క్ ను భాగచేయుటకున్న వృద్ధిచేయుట
కున్న తీర్మానించినారు గాన సదరు స్థలములయొక్క
హక్కుదారులు ఏమయిన అధ్యంతరము బున్నయెడల ఈ
నోటిఫికేషన్ జిల్లా కలెక్టర్లకు ప్రయోచించిన తేది లగాయకు
60 రోజులలోగా ప్రాతిమూలముగా తెనాలి మ్యూనిసిపల్
కలెక్షన్సు వారికి దాఖలు చేసుకొనగలందులకు యందు
మూలముగా అందరికి తెలియజేయడమయినది.

సదరు ఆఫ్టు క్రింద తీసుకొనే స్థలములయొక్క ప్లాను
తెనాలి మ్యూనిసిపల్ ఆఫీసులో సిద్ధముగా నున్నది గాన
కలసివచ్చిన సదరు ఆఫీసు గంటలలో తనిఖీ చేసుకొన
వచ్చును. ఈ స్క్రీముక్రింద తీసుకొనబడు స్థలములు.

(1) మ-రా-రా, పుప్పలూరు పెంకటప్పగృహములు
గారి తోటకు (ధ క్కవల్లపేట అనే) దక్షిణముగా వుండే
దొంక సరిహద్దువరకు వున్నటువంటి భూమి యావత్తు తీసు
కొని చంద్రవపు శివేశ్వరపురమును చేరుతో ఏర్పాటుచేయుట.

(2) తెనాలి కలెక్షన్స్ కలెక్షన్సులకు మదరాసు సద
రక్ మహారాటా రైల్వే లయనుకు మధ్యనున్న భూమిని తీసు
కొనుటకు.

(3) మద్రాసు దుకా మహారాటా రైల్వే లయనుకు
పడమరగా వున్నటువంటి పీసపాటివారి వీధి వుత్తరము
వరకు వెంపుచేసి సదరురోడ్డును తెనాలి వావా కోడూరు
రోడ్డులకి కలపగా ఏర్పడే వాడుకు తూర్పుగా వున్నటువంటి
టన్నీ దక్షిణమున మల్లేశ్వరస్వామివారి వీధి దక్షిణపు సరి
హద్దుగా కలిగిన పొందుకొంగ పురముతో యావత్తు విస్తీర్ణము
గల భూములు తీసుకొనుటకు. (8281)

Sanka Veerabhadrayya,
Vice Chairman.

25 17 21.

ఇమిటేషన్ రోల్స్ గోల్డు అవగా సీను
బంగారముతో చేయబడిన గజ్జెల ఒడ్డు
లంపె చెప్పిన ఒడ్డులమునకు మకము
నందు లక్ష్మీయను నెండు ప్రక్కల చి
లకలు చెక్కబడి బహుమందురముగా యంతన చూచిన
వారికిందకు రూ 270 లు మదింపు కలదిగా తోచును.
మొదటి తరగతి రూ 200 రు 6-0-0 చి 200 రు 5-0-0
రెండవ తరగతి రూ 150 రు 3-0-0 చి 150 రు 2-8-0
యింకా అనేక సామానాలు మా దున్నువి. కావలసిన
వారు అర్ధరు చేసి తెలియజేయవచ్చును.

కో. దొరసామి మొదటి అండు కంపెనీ,
నెం. 1/22 క్రిష్ణపు మొదటివీధి, తిరువల్లి క్షేత్ర, మద్రాసు.

నిష్ఠముగ రియాయతేయబడిన కాశ్రియ ఔషధములు.
ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మాసీ దొరకును.
తెలుగు భాషయందు గాని, ఇంగ్లీషు భాషయందు గాని
కామలము ఈ చిత్రముగా కంటబడును.
మేనేజర్, ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మాసీ,
19, హైదరాబాద్, హంటుకోడ్ - మదరాసు.

రాజకీయ గ్రంథములు

1. భారతవస్తు కరిత్రముల చరిత్ర	0 8 0
2. స్వతంత్రజీవనము (సుధాకరుడు)	0 8 0
3. స్వరాజ్యరథము (నాటకము)	0 8 0
4. భారతస్వాతంత్ర్యము (ఆంధ్రమాను)	0 6 0
5. మహాత్ముని జీవితచరిత్ర	0 4 0
6. అరవింద యోగుని జీవితము	0 5 0
7. మహాత్ముని జీవితము	0 2 0
8. శాసన తిరస్కారము (ఫోరో)	0 2 0
9. గాంధీగారి హైందవస్వరాజము	0 8 0
10. కిలకు మహారాజుని శతకము	0 4 0
11. ఆంధ్రమాత (నాటకము)	1 0 0
12. భారతదేశీయము (వద్యావళి)	0 4 0
13. రాజపురందేశము (సరళాదేవి)	0 1 6
14. పంజాబువధలు	0 3 0
15. మహాత్ముని యువజీవములు	0 12 0
16. మూర్ఖరాజు (గాంధీ)	0 4 0
17. సితిశాస్త్రము (గాంధీ)	0 4 0
18. స్వాతంత్ర్యసంజీవము (వస్వానీ)	0 6 0
19. గాంధీమహోదయము	0 8 0
20. గుంటూరు గొప్ప	0 3 0
21. స్వరాజ్యలక్ష్మీ వతము	0 10 0
22. కలియుగప్రహ్లాద	0 10 0
23. స్వరాజ్యవిమన్య	0 4 0
24. గాంధీవిజయము	0 12 0
25. గాంధీ సంపూర్ణజీవితము	1 8 0

ఉపేంద్ర ప్రచురణాలయము,
17, వారాణసి మొదటివీధి, మదరాసు.

ఆంధ్రులకు మహాత్ముని సందేశము

“స్వరాజ్య కాంగ్రెసుకు ముందే ఆంధ్రు
లెల్లరు హిందీభాషను చక్కగ నేర్చుకొనవలెను.”
మహాత్ముని వాంఛను పూర్తిచేయుడు. తక్షణం పుస్త
కములకుగాను వ్రాయుడు.

౧. రాష్ట్రభాషాబోధిని (తెలుగు లిపి)	
మహాత్మాజీయొక్క పీఠికగలది.	౦-౬-౦
౨. రాష్ట్రభాషామంజరి	౦-౨-౦
౩. హిందీభాషబోధిని	౦-౨-౦
౪. మొదటివాచకము తెలుగు అర్థముసహా	౦-౪-౬
గ. రెండవవాచకము తెలుగుముతో కూడా	౦ ౫-౦
౬. స్వదేశీగానము అర్థముసహా	౦-3-౦

హిందీ ప్రచారకార్యాలయము,
౧౧3, బిగ్ స్ట్రీట్, క్రిష్టికేను, మదరాసు.

నేత్రేంద్రియము - దీనిసంరక్షణ.

ఇది యొక శ్రోత్రపుస్తకము.
కన్నులున్న ప్రతివారికి అత్యవశ్యకము.
మొ పొట్టుగాక రు. 0.4-0.
(2197) వల్లూరి పద్మాభారాజు, కాకినాడ.

శ్రీ కృష్ణజిల్లా ఆయుర్వేదయునాని ప్రభును
సమ్మోహనము.
ఏలూరు 8-12-21.
తీర్మానములు.

ఆయుర్వేదాభివృద్ధికి చాలకాలము పాటుపడి కీర్తి
శేషులైన పండిత డి. గోపాలాచార్యులవారి ఆకృత్య కాంతి
నిచ్చుగాయని సర్వేశ్వరునిప్రార్థింపుచు వారి వటుబడులకు
సభవారు సానుభూతిని జూపుచున్నాడు.

శ్రీధర్వంశిరబంధుల ఆశ్రియము బంగళా నాడు జరుగ
వలసినదిగా నిఖిలభారత వైద్యసమ్మేళనమువారు కాసింది
యున్నాడు. పురాణాది పర్యాలోచనమువలన కార్తిక బ . 3
గా కనబడుచున్నది. ఈ విషయమునుగురించి ఆలోచించవల
సినదిగా నిఖిలభారత వైద్య సమ్మేళనమువారిని, ఆంధ్ర వైద్య
సమ్మేళనమువారిని, యాసభ వారు కోరుచున్నాడు.

ఏలూరుపు. మున రు. ౧౦౦౦౦ ధర్మనిధి కేంద్రరతి తమ
తండ్రిగారి జ్ఞాపకమునకై ఆయుర్వేద ఉచిత ధర్మవైద్య
శాలను స్థాపించి 3 సం॥ములంగ జరుపుచున్నందులకు మాజేటి
వీరభద్రరావుగారిని, వారిసోదరులను యాసభ వారభివందించు
చున్నాడు.

కృష్ణజిల్లాబోర్డుకు తేరిన భీమవరంతాలూ కాబోర్డువారు
రాయకుడు గ్రామమున ఉచిత ఆయుర్వేదశాలను స్థాపించు
టకై యాసభవారిని రు ౧౦౦౦ లిచ్చుటకు యాసభ వారు
అభినందించుచున్నాడు.

నెల్లూరుజిల్లా బోర్డువారు చెన్న పురి ఆయుర్వేద శా
లాల విద్యార్థులకు విద్యార్థి తేరినము లిచ్చుచున్నందుకు వారిని
యాసభ వారిభినందించుచు, తక్కిన జిల్లాబోర్డువారు ఇట్లు
చేయ నీసభవారు కోరుచున్నాడు.

గోదావరిజిల్లా బోర్డువారు అజిల్లానుండలి ఆయుర్వేద
వైద్యుల కందకి రు ౨౦౦౦ ల గ్రాంటు యిప్పించినందులకు
యాసభ వారిభినందించుచు మన జిల్లాబోర్డును ఆట్లు చేయ
నీ సభవారు కోరుచున్నాడు.

ఆంధ్ర ఆయుర్వేదీక్ ఫార్మాసీవారిని వారు చేయు
ఔషధనిర్మాణ ప్రక్రియలకు యాసభ వారిభినందించు
చున్నాడు.

అహోబిలంపూర్వము మాజేటి వీరభద్రరావుగారు
తేగవరం గ్రామసమీపమున నుండు ౧౦౦ ఎక గులను
ఆయుర్వేద ఔషధోద్యానమునకు వినియోగించి అభివృద్ధి
చేయుదుమని ప్రెసిడెంటు వారిమూలకముగ ప్రకటించినందుకు
యాసభ వారు తమ కంక్షనము లెక్కించుచున్నాడు.

కావలెను.

నెల 1 కి రు 100 లు మొదలు రు 500 లు వరకు
జీతము పుచ్చుకొని పనిచేయగల ఏజెంట్లు కావలెను. ధరావత్తు
క్రింద సామ్యుకట్టలెను రెండుఅకాలు స్థానపుతో దరఖాస్తు
పంపుకొనవలెను. (8271)

ఆర్యవైద్యవర్కు, నైదాపేట, మద్రాసు.

ఆంధ్రవిద్యార్థి

(ప్రతిమాసమున ప్రకటింపబడును.)
నుత్రువీధులగు ఆంధ్రమహాశయుల వ్యాసము లిందు
ప్రచురింపబడును. చందాదారులలో నెవ్వరైనను మంచి వ్యాస
ములు వ్రాసి పంపుమండినచో, విలువ గల నువ్వర్తకములు
బహుమతిగా నొసంగుదుము. సం॥ చందా 2-0-0 మాత్రమే.
పంపాడకుడు:- భీమగిరీ కైత - నుబహ్మగ్యశిర్కా
ఏ. యం. ఏ. సి. అనంతపురము.

విక్రయమునకు

స్వాతంత్ర్యపు హక్కుగలిగినటువంటియు, విడి
విడిగా విభజించుటకు వీలైనట్టియు గంగచొల్ల
పెంట, సీ బిల్లి పెద్దవల్ల సంస్థానములు, మరియు
గ్రామములు (చిల్లర చిల్లరగాగాని, సమూహ
ములుగాగాని) శాఖకట్టణముజిల్లా సాలూరుఎస్టేటు
ట్రస్టీగారిచే విక్రయించబడును ఈ గ్రామములు
చిన్న చిన్న భాగములుగా విభజింపబడి, ప్రత్యేక
ముగా కన్నులును చెల్లించుచున్నవి. ప్రత్యేకపు
భూములన్నియు సారవంతములైనవి. భూములను
కొనగోరు వారు ఆలశ్యము చేయకుండా ఈక్రింది
చిరునామాకు ఉత్తరములను వ్రాయవలెను.
పి. గురుమూర్తి
సాలూరు ఎస్టేటు ట్రస్టీ

శ్రీయత కన్నెగంటి సూర్యనారాయణ మూర్తి
చౌదరిగారి సంక్షేమము
బ్రాహ్మణులకు

సోదరులారా! పూర్వమునుండియు, మనదేశములో గురు స్థానము అలంకరించినవారు మీ పూర్వులయినవారము. శిష్టచార సంపత్తికిగి పూర్వచారపరాయణులై త్రికాలములయందును సాన్నిధ్య సంధ్య, జప, తప, హోమాదికార్యముల పెరవేర్చుచు యజ్ఞయాగాదికర్తృత్వము చేసి దేశమునకు శాంతికలుగ చేయుచు స్వార్థం బెంతమాత్రము మాయకొనక ఉపనయనమునాడు చేప్పిన “భవతి, భిక్షాంజేహి” అను మాట మరువక తాము జన్మించినది పరులయొక్క యుపయోగార్థమని నమ్మి నిష్కామకర్మచేయుచుండేడివారు. అట్టిమహానుభావులలో గురువులై, వర్ణాశ్రమధర్మములను చెడగొట్టక, రాజామెలకు కడులీడవారికికూడ వారేగురువులై సమస్తవర్ణులవారేతనపూజింపబడుచుండేడివారు. సమస్తజనులకు అటువంటి మహానుభావుల పాదసేవయే ముక్తిమార్గమని నమ్మినవారికి దాసానుదాసులై అనుదినము వారిపాద సేవచేసి ముక్తిపొందేడివారు. అట్టిమహానుభావుల సాంప్రదాయములైన మీరు నేడు ఎంతహింసముగా జూచుచున్నారో యోచించుకొనుడు. ఒకవంక బ్రాహ్మణేతరులు మహావంక మనప్రభుత్వమువారు మిమ్మును ఎట్లునిందించుచున్నారో యోచించుకొనుడు. వారిట్లన్నియు మీకు వీరనలేదునుగాక! వారిట్లన్నియు మీ పువయోగమున కేయని నమ్ముడు. ఎట్లననజనులై తాళోపకారపరాయణులై లోకనాయకులై సర్వజనులచేతను దాస్యమును చేయించుకొందగిన మీరు స్వసంప్రదాయకమైన భావను మరచిపోయి పరభాషవాదాహితులై తుదకు పరదాస్యమును చేయుచుండుట దూరమాలోచించినయెడల మీలో మీ కెన్నిగలగననమ్మెదను. సోదరులారా! మీమిచ్చుటలు మాని, యావరదాస్యమునకు ఎప్పుడు లోనైతిరో అప్పుడే మనదేశము పరదాస్యమునకు లోనైనదని నమ్ముడు. ఈ దేశమునకు మంచిజరిగినను చెడుజరిగినను, మీరేనాయకులని కూడా నమ్ముడు. ప్రస్తుత నాయకత్వము అనగా పీఠధర్మానుండి ప్రైవేట్లుగానుండి నాకర్లుగానుండి నేవకావ్యత్తిలోనుండి దేశమునకు అన్యాయము జరిగించుచున్న మీరు ఏసంతతివారో గమనించి పరదావణకు పాలుగాకుడు. ఆయా, ఇప్పుటికి ని అనేకమంది మహానుభావులు పూర్వచార పరాయణులున్నారు. అట్టి వారికి నేను యిప్పుడు అనేక నేలనందనములు అర్పించుచున్నాను. మాబ్రాహ్మణేతరులలో కొందరు తమకును, యీ పుస్తకమునకును ప్రతిపాటుగా నున్నారని నిరుత్సాహమును ఎత్తమాత్రమునుపడకుడు. మీ మీదాస్యకృంఖలములను త్రెంచుకొని యువలకురండు. వచ్చి మీమిపూర్వవత్తివలను నిల్పుకొనుడు. ఒక మీవల్లనే యాదేశదాస్యము తొలగిపోవుననుకూడ నాకు నమ్మకముకలదు. అప్పుడు మీరు యాదేశమునకు గురువులైమాచేత దాస్యములు చేయించుకొనుచు మాకు ముక్తిని ప్రసాదించుచుండుడు. అప్పుడే మనదేశము బాగుపడునని నాదృఢనమ్మకము.

శ్రీయత కన్నెగంటి సూర్యనారాయణ మూర్తి
చౌదరి సంక్షేమము
బ్రాహ్మణేతరులకు

సోదరులారా! ఈ బ్రిటిషు ప్రభుత్వమునకు మనము ఇప్పటికి మూడు ౧౧౦ సంవత్సరములనుండి అనేకవిధముల సహకారముగా నున్నాము. లేనిచేదల 2 నేలయిల్లరూరమునుండి వచ్చి నుమారు ఒకలక్షకులలోపు జనసంఖ్యగల ఆంగ్లేయులు 33 కోట్లభారతీయులను పరిపాలించుటయే దుష్కరముగా నుండేది అని మీకెల్లరుకు తెల్లంబయిన విషయమే. ఇదియుంగాక గడచిన విశోపానగ్రామమునకు మన ఆంగ్లేయులు మృత్యుముఖముననుండగా మనము అనేకకోట్లసామాయలను అనేకలక్షలమంది ప్రాణములను అర్పించి వారిని మృత్యుముఖమునుండి తప్పించితిమి. ఆ విషయము ఆంగ్లేయప్రధానమంత్రిపుంగవుడైన లాయడుజార్జ్ కూడ నొప్పుకొన్న విషయమే. వారి సామ్రాజ్యము అస్తమించునయమయలో మనము వారి సామ్రాజ్యమును నిలవనెట్టునంతటి యుపకారము చేయగా యుద్ధాంతరమున మనకును, మహావ్యతిరేకమున చేసిన ప్రత్యుపకారము ఏదియన పంజాబులోని లోక కాసము అరులులో పెట్టి చెప్పరానియు, వినరానియు ఘోరకృత్యములు చేసి అట్టి ఘోరకృత్యములకు నాయకుడు దుర్మరాజును అయిన డయ్యరును వాడు చేసేవని తప్పని ఒప్పుకొనియు వారికి మనద్రవ్యములనుండి నేటివరకును సంవ

త్సమునకు 900 నవరసులు పెక్కుమను యిచ్చుచునేయున్న సంగతియు యధమునకు పూర్వము మహావ్యతిరేకములకు చేసిన వాగ్దానమును వృధాపరచుటగా: వాసిమతమునకు అనగా, యిస్లామునకు చేసినద్రోహము మీకు తెలిసియేయున్నది. విశ్వోరీయా తాజిగారు మనప్రభుత్వమును కంపెనీవారియొద్దనుండి తమస్వాధీనము చేసికొన్నప్పుడు తాను మనకు పంపిన వాగ్దానప్రకారము చెల్లించెదననిన బాల్టిచక్రవర్తిగారి నేటివరకు చెల్లించని సం గతియు మీకెల్లరుకు తెలిసినవిషయమే. ఇదియంతయు యిట్లుండ మొన్న మనదేశమునచ్చి ప్రస్తుతము మనదేశమునకు గవర్నరు జనరల్ గానున్న రీడింగు ప్రభువుకూడా యీ సహాయనిరాకరణము దోష్టస్వరూపము దాల్చినయెడల, నిర్బంధములు యిక నెంతమాత్రమును జరుగవని కపటవాగ్దానములు చేసి శాంతియుతముగా, నత్యయముగా సాగించుచున్న మనయుద్ధము నాయకులను, ప్రచారకులను, నిరపరాధులు నిరాయుధులు అయిన వారిని నిష్కారణముగా శ్రీకృష్ణజన్మస్థానములకు ఎన్నివందలమందిని బంపుచున్నారో మీకు తెలిసియేయున్నది.

ప్రభుత్వమువారికి యుద్ధకాలములో మనము చేసిన సహాయమునకు ఒకవంక పిరగిల్లి వేరొకవంక జోలపాడినవంకగా మనకు ప్రస్తుత కాసనసభ్యులు పాలించుచున్న అబద్ధతా పరిపాలన యిచ్చినారు. ఆమెరికావారిచేతను, ఫ్రెంచివారిచేతను వెయ్యేల తుదకు ఆంగ్లేయులచేతను; పురుషోత్తముడను నామముబడసిన మహాత్మాగాంధీ యిదివరలో యీ ప్రభుత్వమునకు అనేకవిధముల సహాయము చేసినవారిలో అగ్రగణ్యుడు. దక్షిణాఫ్రికా దేశములో బోయరుయద్ధమును గాయపడిన ఆంగ్లేయసైనికులకు చేసిన వైద్యసహాయము కాని తదితరసహాయముగాని వర్ణనాతీతము. తుదకు మొన్నాంగ్లేయులు జర్మనీవారితో యుద్ధముచేయునప్పుడు తిలకు మొదలయిన బాతీయవాదులు యీ ప్రభుత్వము మనకు సంపూర్ణస్వరీపాలనము నొసంగునరకు మనధనమును గాని ప్రజలనుగాని సహాయము చేయకూడదని పట్టుపట్టినప్పుడు ఆ మొఱనాలించిన మహాత్ముడు అహోరాత్రములు ప్రచారముచేయుటవలన వ్యాధిగ్రస్తుడయ్యు తన కష్టములకూడాగమనించకొన్ని లక్షల ద్రవ్యమును మనుష్యులను యీ ప్రభుత్వమునకుచేకొచ్చి యిచ్చెను. తుదకు యుద్ధాంతరమున మనకు యిచ్చిన, యీ అసంతృప్తికరమైన సంస్కరణములయెడల, అసంతృప్తి యిక్కుముందు యీ ప్రభుత్వమునకు ఎంతమాత్రము సహకారము పూనరాదని చెప్పి యీ ప్రభుత్వముతో సహాయనిరాకరణము అలంబించి యీ ప్రభుత్వవత్తివ్యవస్థ భంగపంచి యీ మాత్రముచేతనే స్వరాజ్యము సంపాదించి తద్వారా మనహింసామహావ్యతిరేకముల కష్టములు పోగొట్టి ఇక ముందుకు ప్రవృత్తినిరంతరతత్వము సాగియ్యవని ప్రతిజ్ఞచేసి సంపూర్ణ హక్కులేట్టియు యీ కాసనసభలకు వెళ్లి యీ ప్రభుత్వ ప్రతిష్ఠ నిలువనెట్టురాదనియు యింకా అనేకవిధముల యీ ప్రభుత్వమునకు ఎంతమాత్రము తోడ్పడరాదనియు కలకత్తా అవసరదేశీయ మహాజనసభలో, యీ మహామంత్రిమును మహాత్ముడు వ్యవదేశించెను. అట్టి మహానుభావుడు, లోకోపకారపరాయణుడైన మహాత్మాగాంధీ మనబ్రాహ్మణేతర నాయకుడని నమ్ముడు. అట్టి మహానుభావుని ఆజ్ఞ నల్లంఘించి తాము బ్రాహ్మణేతరనాయకులమని త్యాగరాజు శ్రేష్ఠి ప్రభువులు, మన బ్రాహ్మణేతరులను సంపూర్ణ స్వరాజ్యమునకు అర్హులము కామనియు, యిప్పుడే స్వరాజ్యము వచ్చినయెడల బ్రాహ్మణులు మనల అణగిదొక్కదననియు యీ సహాయనిరాకరణము బ్రాహ్మణమహా కలితోద్ధ్వను మనిన్ని, ఎందుకల్లననగా కాసనసభ్యుల ఎన్నికలలో, స్వల్ప సంఖ్యకులైన బ్రాహ్మణులు జయముగాంచుట దుర్ఘటమనిన్ని యీ ప్రభుత్వమువారు బ్రాహ్మణులకు యికముందు వుద్వేగములు యివ్వరనిన్ని, మున్నగుకారణములు చెప్పి మన బ్రాహ్మణేతరులందరు, మమ్మునే ఎన్నుకొనునని చెప్పి ఎట్లనో మా యో సాయముల చేత నూటికి 11 మందిల్ల ఎన్నుకొనబడిన స్థానములను అలంకరించుట వారికి ఏటిగోరవమో నాకు తెలియకున్నది. పోని వీరు వై కాసనసభల నలంకరించిన సంవత్సరమునుండి మన బ్రాహ్మణేతరులకు యిదివరకు లేని పువయోగములు పీరు ఏమిచేయజాలినదియు, మీ కెల్లరుకు తెల్లంబయిన విషయంబే కదా! స్వలాభాపేక్షపరులై, మన ద్రవ్యములనుండి నెలకు అయిదుపేల రూప్యములకు వైగా నేలనములు పొందుచు మనకు సహాయము చేయనాలకపోగా ప్రజాప్రతినిధులమనియే తాము మరచి పోయి, ప్రభుత్వయంత్రములో పడి తిరుగుచు, ననకు ఎన్నియో అపకారములు చేయుచున్నాను. వీనికి మన చీరాల, కేరాల, రేపుల్ల విషయములే తార్కాణములు. పెంబూరులో జరిగిన అల్లరుల విషయమై, ప్రభుత్వమువారు ఆదిద్రావిడుల

తరపున చేతి మన బ్రాహ్మణేతర సోదరులకు సత్వీక, దుండగములు తెలిసికొని, కాసనసభలో తాము పట్టుపట్టినప్పుడు, తమ పలుకుబడి సాగకపోవుటయు వైగా తాము అగౌరవింపబడుటయు, తామెల్లరుకు తెలిసిన విషయమే.

స్వలాభాపేక్షపరులై తాము ఎంతమాత్రము మనకు తోడ్పడకపోగా మనసోదరులలో, అనేకమంది దేశదాస్యమును పోనాడి, దేశస్వాతంత్ర్యమును సంపాదించినవారి స్వసంఘాపయోగము కానేరదని తలంచి, తమ స్వస్వమును పోయినా సరేయని, భవమాన ప్రాణాదులకు లెక్కించక ప్రస్తుత యీ ధర్మయుద్ధమున పీరివిహారము సల్పుచున్న అనేకమంది నిరపరాధులను నిష్కారణముగా యీ ప్రభుత్వ కారాగృహముల కంపి, అన్నపానాదులయినా సరిగా యియ్యక కృశించుచున్నప్పుడు వీరూరు, ఒరిస్సా శాస్త్రములవారు తూడా, మన సోదర కాజీయ నిర్బంధితుల కష్టముల విషయమై కాసనసభలలో చర్చించుచుండగా మన సోదర కాసనసభ సభ్యులు ఏతేలి విషయమును మనస్సునకు తెచ్చుకొనక, వైపెచ్చు యింకొక్కవ నిర్బంధములు చేయవని, యీ ప్రభుత్వమును పురికొల్పుచున్నట్లు కనపడుచున్నది. వారి విషయమై గమనించకుండుట, యీ నిర్బంధితులలో మన బ్రాహ్మణేతర సోదరులు లేరనియో వున్నను, సహాయ నిరాకరణవాదులు, మన బ్రాహ్మణేతరులు కాదనియో, తలంచియుండవచ్చునని నమ్మెదను. వీరి కథ యిట్లుండ వీరి మాయావాగురులకు చిక్కి ఏ తాలూకా జిల్లాబోర్డు మెంబరు పదవులతో ఆకపడి వారికి పలుకుబడి గల్గిన కొన్ని గ్రామాదులు మూలమే తిరిగి మీరు సహాయ నిరాకరణ వాదుల మాటలు వినవద్దనిన్ని, మన నాయకులైన మన మంత్రుల మాటలే వినమనిన్ని, అనేక దుర్బోధలు చేయుచుండురు. అట్టివారితో నేను మన గుంటూరు జిల్లాకు ప్రచారముచేయునప్పుడు ఒక గ్రామమందు తటస్థమైతిని. అప్పుడాయన నన్ను ఏమని ప్రశ్నించెననగా, మీరు సహాయనిరాకరణ ప్రచారము చేయవద్దు. దానివలన మన బ్రాహ్మణేతర సంఘమునకు లెక్కలేని యిక్కట్లు వచ్చునని చెప్పెను. అంతట నేను సహాయనిరాకరణమంతయో, మీరు పూర్తిగా వొప్పుకొనప్పటికిని త్రాగుడు మానుట, ప్రతియింటను కాట్టును పెట్టి స్వదేశ ప్రత్యేకత అలంబించుట ప్రతిగ్రామమందును, తగాదాలు, మాన్పించి పంచాయితీ కోర్టు నెలకొల్పుట యీ మూడున్ను, మన స్వ సంఘమునకు ముఖ్యోపయోగములు కదాయని చెప్పగా, ఆ య్యా మీకు తెలియదు. మీరు నిన్న మొన్నటి కుర్రవాండ్లు కాక, మీకు యీ బ్రాహ్మణులు పన్ను మాయతంత్రములు మీకు ఏమి తెలుసును అని త్రాగుడు అనునది దుర్భాషమని యు, దానికల్ల మన సంఘమునకే ఎక్కువ చెనువు అనియు, మాకు యిదివరకే తెలుసును. ఇన్నాళ్లనుండి యీ విషయమై మాన్పించుటకు ప్రయత్నించని బ్రాహ్మణులు యిప్పుడే ప్రయత్నించుచున్నారనగా యిదివరకు ఎన్నడును లేని కురిత్ర పదవులు, యిప్పుడు మన బ్రాహ్మణేతరులకు వచ్చిన వనియు, మనవారికి యిచ్చిన కాటలలో యిది యొక్కటియే అనియు యిది కాస్తా స్తంభింపచేసి మనవారలను తెలివిమాలినవారని, అనిపించుటకు, బ్రాహ్మణులు పన్నినపన్నుగడకాన, యిదివరకు మండి ఎట్లు త్రాగుచున్నారో అట్లే యిక 2 సంవత్సరముల కాలము త్రాగనిచ్చి తదుపరి మాన్పించెదము. కాని యిప్పుడు మాన్పించుటకు ఎంతమాత్రము ప్రయత్నించవలసి చెప్పెను. ఆమహానుభావుడు తాలూకాబోర్డులో యిదివరకున్న దుకాణములే తీసివేయవలయునని కొందరు తలంచుచుండగా, తాను యింకా కొన్ని దుకాణములు పెట్టుటకు సలహా యిచ్చినాడట. ఇంకా తగాదాలు మాని, పంచాయితీ కోర్టులు పెట్టుకొన్న, రాట్నములు నెలకొల్పి స్వదేశ ప్రత్యేకతను అలంబించిన, ప్రభుత్వము స్తంభింపబడుననియు, స్తంభింపబడిన స్వరాజ్యము వచ్చుననియు, స్వరాజ్యము వచ్చినయెడల, బ్రాహ్మణులు మనల నణగ ద్రొక్కదురనియు, చెప్పి అందునల్ల, మీపుద్రవ్యమునకు, మేము తోడ్పడమని చెప్పెను.

స్వరాజ్యము వచ్చినయెడల బ్రాహ్మణులు మనల, నణగ ద్రొక్కదురని వెల్లిగ్రహింప పెట్టుకొని, మన మంత్రిపుంగవుల ప్రతిష్ఠ నిలపెట్టుటకై త్రాగుచుండుట ఎట్టి హాస్యాస్పదమో, ఎట్టి స్వసంఘహానికరమో యోచించుకొనుడు. వీరి కథ యిట్లున్నది. మీ మీజ్ఞాననేతరులు విప్లవకొని, దూరదృష్టిని పరికించి, యిదమిట్లేయని తెలిసికొని దేశ ధ్వంసకులయొక్క, మాయావాగురులకు చిక్కిన నోదోధాణకై భద్రకంఠులు కంకు. ముందు మీ తగాదాలు మాన్పుకొని, గ్రామ గ్రామమునందును, పంచాయితీ కోర్టులను పెట్టుకొని బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతరుల, వైపెచ్చును పోగొట్టుకొని, దోషోధాణకై త్యాగులై ముందంజ వేయు

(రామచోటి డివిజన్లో మేజిస్ట్రేటు కోర్టులో)

పిల్లుల హనుమంతరావుగారి

వా జూ లి యు.

ఇదివరకు నేనుయిచ్చిన, పుష్పాస్థములలోని కొన్ని సంగతులు చూచుచు, ప్రస్తుత ప్రభుత్వమువై అవిశ్వాసము పురికొల్పుచున్నాననియు, ఇంగ్లీషువారివై ద్వేషమును పుట్టించుచున్నాననియు, చెప్పియున్నాను. నానోటరాని కొన్ని విషయములను, నేను చెప్పియుంటినిని కొందఱ సాక్షులు చెప్పియున్నారు. దీనికి ఉదాహరణము కమలాపురం నలుమూలలనున్న సభకు సాక్షుడనే వచ్చితి నని చెప్పి కొన్ని అసభ్యులకు తెలుపజూసివాడు. ఆయన సాక్ష్యములలో చెప్పిన విషయములను, నేను ఎన్నడును ఏ పుష్పాస్థమునందును చెప్పియుండలేదు. రాజుం పేటలో నే నిచ్చిన పుష్పాస్థము ఒకటి, సాక్షి వ్రాసికొని వచ్చినది ఒకటి. గాంధీ మహాత్ముడే లేనిచో, తెల్లవారు చాల నుడిసియుండెడివాని, నేను చెప్పగా, యిప్పుడు కనుపడిన తెల్లవారిని చంపుచునీ, నేను పుష్పాస్థములలో చెప్పినట్లు సాక్షి వ్రాసికొనివచ్చివాడు. కడపలోని సర్కిల్ యిన సైక్లరుగారు నా పుష్పాస్థమును, యింగ్లీషునుండి తెనుగులోకి ఎంత అధ్యాయముగా, తప్పుపాడేసి చెప్పివాడో, కోర్టువారే చూచి యున్నారు. ఇంత తెనుగుభాషాపరిజ్ఞానము గల యనసైక్లరు నేను చెప్పిన పుష్పాస్థమును యింగ్లీషులో ఎంత సరిగా వ్రాసికొనియుండునో కొద్దిగా తెలివియున్నట్లుయితే మీరే యూహించవచ్చును. ఇట్లు ప్రతిసాక్షిని, ఖండించుచు, వాడించుట, నావ్యాధియున్నప్పుడు సమీచములేదు. కాని మేమున మీరు ప్రభుత్వోద్యోగులు, సాక్షులందఱ ప్రభుత్వోద్యోగులు. మీ ప్రక్కనే కూర్చుండి, శిల్పసారథ్యము చేయుచున్న, పోలీసు నూనెండెంటు. ఇవి అన్నియు కాక, మీకు కావలసినది ప్రమాదము. అట్టి ప్రమాదము, మావంటివారి నెంతయందినో జయింకంపినగాని రాదు. కాన నేను మీయెదుట న్యాయమునకై

దు. వీడ్చు తమస్థితి విగ్గించలేదనియు, బాలురు పాఠశాలలను వదలలేదనియు, బ్రాహ్మణులందఱ యింక రాట్నములు పెట్టి స్వదేశిద్రవ్యములను, ఆవలంబించలేదనియు, సామచెప్పకొనుచు ఎవరో దుర్మార్గులు కొందఱ యీత్యధ్యయమునకు ప్రతిపాదించువారని, మీరు నిరత్యాహవడక త్వరలో గమ్యస్థానమును చేరుదు. స్వరాజ్యమిక కొలది దినములు మాత్రమే రానున్నదని నమ్ముడు. ఈ పుద్గ్యమును బ్రాహ్మణోద్యమము కాదు. బ్రాహ్మణేతర నాయకుల వల్ల నే సాంఘికమార్పుచేసిన నమ్ముడు. మహాత్ముడు విశ్వాధికులమీద ఎంతసాక్షమును, ఆధారపడియుండక, మనవిడనే ఆధారపడియున్నాడని నమ్ముడు. స్వరాజ్యం స్వసంపాదన వల్ల చేపారునదిగాని, మరిఒకరు సంపాదించి ఇచ్చునదిగాని నమ్ముడు. స్వరాజ్యం ఎట్లువచ్చువాయని నిత్యాహవడక మన నాయకుడైన మహాత్ముని యాజ్ఞాసారము మీ విధాయక కృత్యములన్ని నిర్వర్తింపుదని మిమ్ముల ననేకవిధముల పాదా కాంతుడైన చెడుకొనుడు, విమించుచున్నాడను.

దేశము ప్రమాదమున పడియున్నది. మీలోమీకున్న స్వల్పగురువులవల్ల దేశద్రోహముమూలము కావచ్చును. చేజిక్కిన అవకాశమును జారవిడిచి భావికాల హిందూదేశచరిత్రలో దేశద్రోహులైన దుర్మార్గులు తెచ్చుకొనుదు. భారతీయుల కీర్తిని దిగంతములకు ఖండ్, ఖండాంతములకు వ్యాపించుట చేయుదు. గమ్యస్థానము చేరువలో నున్నదని గమనించుదు.

సోదరులారా! మౌనమున అనుభవముగాను మాతృభాషానుభవమునై ఆజమానముల కలిసికట్టివిధింపబడి శ్రీ కృష్ణ సన్మస్థానమునకు ఏగుచున్నాడు. నేను మహాత్ముగాంధి గారి సంజ్ఞాసారము గతసంతకమునుండి నేను చెయ్యగల దేశసేవ కించిత్తుకలునా లోపముతేవందా చేసి కృతార్థుడనై తిని. ఇక భారంబంతయు, మీయందున్నదనియు తాము అందఱు గాంధీగారి యాజ్ఞాసారమునై దేశంబు ఆఖరులోగా, స్వరాజ్యసంపాదనచేసి, మమ్ముల విడుదలచేయించెదరనే విశ్వాసముతో జయముకేనుచున్నాను.

దైవాజ్ఞవలన చేకూరిన అవకాశమును జారవిడుకడ దేశమునకై ప్రాణంబై నా అర్పించుటకు సిద్ధమగుచున్నాను నాకు యిదిఒక కష్టముగా తోచుటలేదు. నా తపాసంబంధ మైన మాంసకంధలను మెత్తగా నలుగొట్టి తేజబలమును కృతంప చేసి తద్వారా ఆత్మబలమును వృద్ధిపెరిగింపటకు యంతకంటె అవకాశము దొరకదని సంతోషపడుచున్నాడు.

నేనుగూడట హాస్యాస్పదము. రాజద్రోహపుమాటలు చాలా అడికిని ఒకరు చెప్పియున్నారు. నేను ఎప్పుడును జాల్మి సార్వభౌమునికి ద్రోహము చేసియుండలేదు. ప్రస్తుత ప్రభుత్వవిధానమును, తలకిందుచేయువలయుననియు, నాయొక్కయు, తక్కిన అసహాయవాదులయొక్కయు పుద్గ్యము. ప్రభుత్వవిధానము మార్పుటకు ప్రయత్నించుట రాజద్రోహ మైనచో నేను చాలా గొప్ప రాజద్రోహమును చేసినవాడ నగుదును. దానికి మీరు, మీ యిచ్చనచ్చినట్లు క్షింపవచ్చును. రాయచోటి నలు యన సైక్లరు నేను చాలా దౌర్జన్యముగారిత మైన, యుష్పాస్థముల నిచ్చితినియు, అట్టి యుష్పాస్థములవలన, ప్రభుత్వమువై, ద్వేషము, ప్రజలలో కల్గినదనియు, వాటియొక్క ఫలితము, అటు సోలీసు అధికారులను ప్రజలు కొట్టినయు, చెప్పి యున్నాడు. కాని ఆన, ప్రజలవలనముల సంబంధమువాడని యర్థము. అట్లు ప్రజల మనములకు సంబంధముచున్న, మహా నీయదొక్కడే కలదు. ఆయనకే రాజును నామము సార్థక మగును. ఇట్టి మహారాజాధిరాజు కిరి కొట్ల భారతీయుల హృదయనీతముల నభిప్రీతి. రాజ్యము ఏకచ్ఛత్రాధిపత్యముగా చేయుచున్నాడు. ఎట్టి ప్రాంతచరిత్రనిలన, యిటీసల, బ్రిటిషు సంబంధవాంఛ్యములచే; కళంకభూయిష్టమని, నిర్జీవమై ఆకు గంటిన భారతజాతి, పరిత్రమై, పునరుజ్జీవన గుటయేగాక, ప్రపంచమున కెల్ల నొక మాత్రన సుదేశ మొక్కగలిగినో, ఎట్టి మహానీయుని నామము స్మరించినచోత్రమున, చాపములన్నియు పటాపంచలమనో నిజమైన భారతీయుని దేహము పులకరించునో, ఎట్టి పనుపునపుడు భూలోకమునకెల్ల, ఉత్తమోత్తమ పురుషుడని భారతీయులవాక్కులే కాక, ఖాదాంతరములనుండి వాక్కులు ప్రతిస్పందించుచున్నవో, ఎట్టి మోక్షాధానమోక్షుడు, వాస్తవములో చిరకరు ఒక పూచితపుల్లయైనా లేకయే, కేవలము తన ఆధ్యాత్మిక శక్తిచే, పశుబలముచే నిర్మింపై, దైవము నకు, సత్యధర్మములకు విరుద్ధముగా నుండి, అమాయకులైనభారతీయులను హింసించి దేశమునంతయు, దోపిడీచేయుచున్న బ్రిటిషు ప్రభుత్వమునకు, పక్కలోనిబ్రిటి మగుటచే ఆయనను నిష్పందించి, దైవమును నిష్పందించ జూచుచున్నాడో, అట్టి మహా వీరాధిపతి, కాంతి, సత్యసత్యసూత్రము, గాంధీ మహాత్ముని, ఆల్ఫ్రెడ్ నేతులలో నే నొకడనుగాన, దౌర్జన్యమును గాని, ద్వేషమునుగాని, ఎన్నడును, పురికొల్పలేదు. దానికి బదులుగా కిలాఫత్ సంగ్రహముందు సుమారు 7 కొట్ల మహమ్మదీయుల ద్రోహముచేసి, పంజాబుదేశములో నిర్మాణియముగా, అన్యాయముగా, దౌర్జన్యములను అనగా, కొరడా దెబ్బలు, ద్వీపాంతరవాసములు, ఉరిశిక్షలు, జలియన్ వాలాబాగ్ వధలు, ధనాపహాణములు ఇవి కాక, మహాపవిత్రముగా నెంచుకొనబడు శ్రీలకు మానభంగము గావించుటయు, మానవుల మానత్వము పోగొట్టి భారతీయులను, పాట్లమీద ప్రాకించుట యూ, ఇన్ని ఘోరపాపములు చేసియు, పశ్చాత్తాపమును తెలుపక, ముఖ్యకారకుడైన, డయరానురుని అభినందించి, సమర్థించి బహుమానము నొసంగుటయు, యివియన్నియు చేసి, ప్రభుత్వమే తనయందు, ప్రజలలో ద్వేషమును పుట్టించుకొనినది గాని ఒకరుచేసినదనుట లజ్జాకరము. తొల్లి సత్యధర్మములకు నిల యడై, కీర్తిభంగము నభిప్రీతి, దేశభక్తిమానముగా వెలుగు చుండిన, యీ భారతభూమి, యీ కర్మభూమి యిదివరకె పరిణామములను పొందినది. కాని బ్రిటిషు ప్రభుత్వము ఒక నూట యేబది సంవత్సరములలో కలుగజేసిన మార్పు యిదివరకే రాజ్యమునందును ఎన్నడును కలుగలేదు. ఒక నూటయేబది సంవత్సరములలో, ఒక్కపూటకు కూడా గంజిక లేనివారు 7 కొట్ల ప్రజలు లేలినారు. ఆరుమాసములు సహవాసముచేసిన, వీరు జారగుదురను సామ్యమున మనచారందరు, అంగమానపుత్రులయినారు. దీనిసంతయు కనిపెట్టి, గాంధీమహాత్ముడు విరుగుడు సుపయోగించుచున్నాడు. ఆస్పదేశీయులగు, ప్రభుత్వోద్యోగులారా! నేచెప్పు చెందుమాటలను విని, దీర్ఘముగా నాలోచించుకొనుదు. “దేశమే దైవము. దేశసేవయే, భగవత్సేవ” కాన దేశసేవ సేవలలో పరమోత్కృష్టము. మీరు సేవలలో అతిపవనైన ఉదరసేవ చేయుచు, దేశద్రోహము చేయుచున్నార. మీరు వేంటునే, మీ పదవులకు రాజీనామానిచ్చి మాత్ర సేవచేయుదు. కాళహస్తి సర్కిల్ యిన సైక్లరుగారి కిదిని దేశసేవచేసి కృతార్థులగుదు. నిన్న గాక మొన్న 60 మంది కన్న ఎక్కువ మహిళల మరణమునకు కాళిబులై న యీ ప్రభుత్వముక్రింద సేవచేయుట లజ్జాకరము, అపమానకరము. ఒకసారి తలఎత్తి భారతమాత దీనవాక్కులను చెవి యొగ్గి వినుడు. ఆర్తనాదము వినుటకులేదా? మీ కర్తవ్యము, మీకు గోచరించుట లేదా?

స్వదేశిబట్టల వ్యాపారము

(ఒక ఆనుభవజ్ఞునిచే వ్రాయబడినది)

గాంధీమహాత్ముడు దేశీయులెల్లరు వడికిననూలు వస్త్రములను ధరించుటల బోధచేసెను. ఆ ఉపదేశము ననుసరించి అనేకులు స్వదేశీవస్త్రములను ధరించుచున్నారు. మరికొందఱిప్పుడు ప్రారంభించుచున్నారు. ఈ వస్త్రములను అమ్ముటకు అనేక స్వదేశీవాపులుబయలుపెరిసవి. స్వయముగ నూలువడికి నేయించుకొనిన వస్త్రములను ధరించుట శ్రేష్ఠమైనపద్ధతియై యుండగా చేతగాక కొందఱుతీరిక లేక కొందఱు ఓషిక లేక కొందఱు స్వదేశీవాపులలో వస్త్రములనుకొని కట్టుచున్నారు. గాంధీమహాత్ముని యుపదేశమును నేదవాక్యముగ పరిగణించి తమనాజూకు వస్త్రములను మంటలోవేసెయి, లేక మూలను దాచియి ఈ స్వదేశీ వస్త్రములను ధరించుచున్నారు. కాని వాపులలో దొరుకువస్త్రములు తుదస్వదేశీవాకపోగా విదేశీనూలు గుడ్డలు స్వదేశీవిగా అమ్ముబడుచున్నవి. అందుచే మితిలేని మోసము జరుగుచున్నది. వాపువాండ్లు లాభము సంపాదించి బాగుపడడమే ఆగుపడుచున్నది. గాని స్వదేశీవస్త్రధారణ మాత్రము అనుకొనుచున్నంత జరుగుటలేదని వ్రాయుటకు చింతించుచున్నాను. మా ఇంటియందు తరతరము నూలువడిక ఉపచారము కలదు. నేను చాల గోజులు బట్టలవ్యాపారులలో తీరిగిన వాడను. అందుచే నేను బాగుగ విచారించినాను. నేత గాండ్లు తక్కువగననూరు. వడికిననూలు విశేషము లభించుటలేదు. స్వదేశీవస్త్రములను ధరించువారి సంఖ్య నిత్యము లక్షలకు మించుచున్నది.

ఈ జనులలో కలిగిన ఉద్రేకమును, ఆశోకమును అందఱు చూచుకొని అనేకవాపులు బయలుపెరిసవి. ఈ స్వదేశీవాపులు పెట్టినవారిలో నూటికి ఒకరు కూడ స్వయముగ నేయించువారు లేరు. అందుచే ఈవాపులవారు మిల్లుగుడ్డలను జపాను నూలుతో నేయబడిన గుడ్డలను దగాచేసి స్వదేశీవిని నమ్మించి వేల కొలిది రూపాయల వరకు అమ్ముచున్నారు. తుని, బ్యాంకూరా డీ సంతలలో మిల్లునూలు (ముతకడి) నేయబడిన గుడ్డలను తెచ్చి ఎర్రమున్న నీటితో రంగువేసి స్వదేశీవరుకు అని అమ్ముచున్నారు. నాగపూరు, రాయపురంమిల్లుల కొలుచెక్కలను 24%, తానులో వైవేరు ఉన్న చెంబుగజాలముక్కనుచింపి స్వదేశీతానుగ అమ్ముచున్నాడు. అసలతాను ఖరీదు రు 11 లు. స్వదేశీతానుగ దగాచేసి రు 15 లకు అమ్ముచున్నారు. జపాను నూలును మిల్లునూలును బురదనీటిలో తడిపి గుటుములలో మోదించి ఆపైనేయించి వానిని స్వదేశీసరుకుగ అమ్ముచున్నారు. నెం 40 రు నెం 60 రు కలిపిన నూలుతో నేయించి 4-8-0 ఖరీదుగల 7 1/2 గ చాపును, నీటి నీళ్లలో తడిపి రు 15 లకు పొందూరు చాపులపేరుమీద అమ్ముచున్నారు. గడ్గం మిల్లు ముకక గజకు శుద్ధ స్వదేశీసరుకుగ మారుచున్నది. వడికిన నూలుగుడ్డలు పల్నాడులో విశేషముగ దొడుకుచున్న మాట నిజము. అచట కూడ మిల్లు నూలుతో నేసిన కత్తీ నకు కూడ విరివిగ తయారగుచున్నది. 48 అంగుళములకు మించిన వెడల్పు చాపులు పల్నాడులో నేచటను తయారగుటలేదు. 48 అంగుళముల వెడల్పుకుమించిన చాపులన్నియు మిల్లునూలుతో నేసినవేయని స్పష్టముగ చెప్పుచున్నాను. ఈలాటి చాపులు దీపావళికి వేల తరబడి దక్షిణాదివారు కొని తాసపడిరిని విన్నాను. సత్యమునకై ప్రాణము లర్పించవలసిన గోజులలో స్వదేశీపేరు పెట్టి ఇంత దగాజరుగుట విచారకరముగ నున్నది. తన సత్యస్వమును అర్పించుటకై నడిగిండ్లదే దీక్షావస్త్రములను ధరించు సమయమున సహితము స్వలాభమునకై ఈ లాగున దగాచేసి కీచించుట ఎవరికిని శ్రేయస్కరము గాదని విన్నవించుచున్నాను. ఇంతట నైనను స్వదేశీవాపును బట్టలముక్కలకు శుద్ధస్వదేశీవస్త్రములను మాత్రమే అమ్ముటయు, దగాసరుకును అమ్ముకుండుటయు జరుపబలెనని కోరుచున్నాను. ఆంధ్రదేశ మన నెంతయో ప్రేమించుచున్న గాంధీమహాత్మునికి ఈ దగా విషయము తెలిసినేని మూర్ఖిలుకని భయముగ నున్నది. ఆంధ్ర ప్రముఖులు ను ఇప్పుడైనను మేల్కొంచి వడికిన నూలు విరివిగ తయారగు సాధన చేయవలెనని వేడుచున్నాను.

యావద్దాత స్వదేశీసంస్థానములందరి పాలిరుల మహాసభ దినంబురు 30 వ తేదీని అహమ్మదాబాదునగరమునందు సమావేశమగును. ఈసభలో తీర్మానముల సుపాదించ నవేషించువారు దినంబురు 28 వతేదీలోగా తమతీర్మానములను మాన్యధర్మకారణకారద, సామాన్యకార్యదర్శి, అజమీర్ అనువిరు సామాకు వ్రాసిపంపవలెను.

అన హా యో ద్య మ ము

(1)

చి త్ర రంజన దాసు గారిని పట్టుకొనుట
గాంధీ మహాత్ముని పెద్దకుమారుని పట్టుకొనుట
విజయచంద్రపాలుగారి కుమారుని పట్టుకొనుట

మాలానా అక్రమము - మేర్వానీ మాలానా అబ్దుల్ కలాం అదుబద్దగార్లును పట్టుకొనుట
జార్జి జానెపుగారికి 18 నెలలు విడిచిపెట్టెను, 2000 జూర్యానా

నాయకులనందరిని పట్టుకొనుట

మహాత్ముని ప్రకటనము

అహింసాసభలో అధ్యక్షుల వహించిన జయకరుగారి అధ్యక్షత వ్యాసముగూర్చి యంశ యిండియా పత్రికలో గాంధీమహాత్ము డీటుల వ్రాసెను. అహింస సభాధ్యక్షుని యుపవాసమును సభా చర్య ను బట్టి నేను తీవ్రముగా నాలోచించవలసివచ్చినది. అదికేవలము అవివాదమునై నాధారపడినది. త్వరలో స్వరాజ్యము లభింపదుగాన వనము ప్రస్తుతమున్న రాజ్యాంగయంత్రమును పయోగించి దానిని నిర్మించి బ్రతుక్కింపవలెను. అనుభావముతో నాచర్య యంతయును జరుపబడినది. వెనుకటివలె కాననభలంబు చేయి కార్యసాధనమునకు గడంగడగునని మహారాష్ట్రలో హెచ్చుచుండి స్పష్టముగా తెలిసిరి. బాతీయ వాడులు కాంగ్రెసు సభ్యులుగా నుండియు ఏల న్యాయవాది వృత్తిని నలువగుడదో తమవిడ్డల నేల ప్రభుత్వ పాతకాలకు పంప గూడదో కాననభలకు అభ్యర్థన గలగుడదో తెలియదు. కాంగ్రెసు సభ్యులు హెచ్చుచుండి తమతో నేకీభవించునట్లు వారు చేయగలవరకును కాంగ్రెసు చేరిట మాత్రము వారు వ్యవహరింపగూడదు. ప్రభుత్వ ప్రతిష్ఠాపన నుపయోగించుకొని స్వరాజ్యమును బహుగలమని విశ్వసించుచున్నవారు గల బలమగు సంఘ మేర్పడుట నాకును సమ్యక్మేలని మహాత్ముడు వ్రాసెను.

చి త్ర రంజన దాసు గారు - వంగ రాష్ట్ర గవర్నరు

దాసుగారి అంగీకారముతో నోక ప్రముఖుడు నూచింపగా దాసుగారితో మాటలాడుటకు గవర్నరు అంగీకరించెను. 8 వ తేదీని సమావేశము జరిగినది. అసహాయదారుల ప్రభుత్వము వారి భావములు వివరింపబడి చర్చింపబడెను. రాజీనామా కుదురుట కవకాశము కనబడలేదు. పరిస్థితులనుబట్టి చర్య జరుపుట కంటే ప్రభుత్వమున కిరరావకాశ మేమియును కనబడలేదు. ఆ ఫలితమును గవర్నరు రాజ్యవత్తినిధికి తెలిపెను. గాని దాసుగారు రాజ్యవత్తినిధిని సందర్శించినను వార్త నిరాధారము.

చి త్ర రంజన దాసు గారిని పట్టుకొనుట

10 వ తేదీ మధ్యాహ్నము క్రిమినలు అమెండు మెంటు అట్ట 17 బి (అక్రమ సంఘము నేర్పరుప బ్రయత్నించుట) కేసు నుండి కాంగ్రెసు మహాసభాధ్యక్షుడుగా నియోజింపబడిన వంగ రాష్ట్ర బాతీయ ప్రధాన నాయకుడు చి త్ర రంజన దాసు గారిని కాంగ్రెసు సంఘకార్యదర్శి బారిష్టరు బి. ఎన్. కాస్టూలుగారిని కలకత్తాలో పట్టుకొనిరి.

కలకత్తాలో పట్టుకొనబడినవారు

గాంధీ మహాత్ముని పెద్దకుమారుడు హీరా లాల్ గాంధీ గారును ఒక ప్రి డ్ డ రు న ఒకవలంటీరుదళమునకు నాయకత్వము వహించి కలకత్తా బాతా బహారుకు రాగా 11 వ తేదీని వారిని పట్టుకొనిరి. కలకత్తాలో జంపా (వరుడు) నేవకు (వంగ భాష) నివసితకలకు సంపాదకుడును అసహాయవాది నాయకుడు నగు మాలానా అక్రమముగారిని 10 వ తేదీ వ్రకయమున 124 ఏ, 158 ఏ. విసిరి, కేసుల ప్రకారము పట్టుకొనిరి.

వివేక చంద్రపాలుగారి కుమారుని వంగ రాష్ట్ర భిలాఫకు సంఘాధ్యక్షుడుగు మాలానా అబ్దుల్ కలాం అదుబద్దగారిని కూడ 10 వ తేదీని కలకత్తాలో పట్టుకొనిరి.

శ్యామసుందర చక్రవర్తిగారి ప్రకటనము

దాసుగారి కార్యభారమును కొనసాగింప నేను పూనుకొంటిని. తేల కొలదిగా వలంటీరు దళమున చేరవలెను. త్రికరణయా దౌర్జన్యమున పూర్తిగా పరిత్యజించవలెను. నేను కాంగ్రెసు భిలాఫకు వలంటీరు సంఘములందు చేరినని ప్రకటన గాదు ప్రకటించిరి.

పోలీసు సోదాలు

అమృతబహద్ర, సర్వేంటుపత్రికా కార్యాలయములను 10 వ తేదీ రాత్రి పోలీసులు సోదాచూచిరి. సర్వేంటు పత్రికా కార్యాలయమున కొన్ని కాగితములను వలంటీరు దళములకు సంబంధించినవానిని గొనిపోయిరి. కాంగ్రెసు, భిలాఫలు కార్యాలయములను గూడ సోదాచూచి కాగితములను పట్టుకొని పోయిరి.

విచారణలు

8 వ తేదీని పట్టుకొనబడిన 145 మంది కేసు ఆరిథూరు జయిలులో విచారణ జరిగినది. ఒకడు తుమాపణగోర వదలిరి. 8 గురికి చెరి 25 తూపాయిలు జూర్యానా చేసిరి. తక్కినవారి కందరికిని చెరి 6 నెలల కఠినశిక్ష విధించిరి.

ఇతర అరెస్టులు

10 వ తేదీని వైకుంఠము చాలగడదెడగా నుండిరి. చాల యిండ్లను సోదాచూచిరి. చాల వీడులలో లూర్యాగన్నులను పెట్టి యుండిరి. బారా బహారు వీధులలో తిరుగుచుండిరి. 100 మందిని పట్టుకొనిరి. పద్మరాజుజయను, బోలానాదు బర్హను, (బారాబహారు కాంగ్రెసు సంఘకార్యదర్శులు) స్వతంత్ర అను హిందీ దినపత్రికా సంపాదకుడు అంబికా ప్రసాద వాజపేయగార్లును గూడ పట్టుకొనిరి.

ప్రభుత్వ ప్రకటనము

10 వ తేదీని వలంటీరులు బుద్ధి పూర్వకముగా ప్రభుత్వాజ్ఞ నుల్లంఘింపనిధర్మమై వచ్చుటచే వారిని పట్టుకొనవలసివచ్చినది. 8 వ తేదీని పట్టుకొనబడిన ముగ్గురు స్త్రీలును "మేము పట్టుకొనబడుటకు సంసిద్ధుల య్యోవచ్చుతి" మని ప్రకటించిరి. వారి కెన్ని విధముల బోధించినను వారు విననందున వారిని పట్టుకొనుట విధియయ్యెను. వారు బాహినియ్యమనిరి. ఇతరులయ్యబోయిన గూడ నిరాకరించిరి. అందువలన వారిని పోలీసులు రాజధానిజయిలుకు పంపిరి గాని ప్రభుత్వమువారి ఆజ్ఞాసారము ఆరాత్రియే వారిని వదలివేసిరి. 8, 9, 10 తేదీలను నాయకులు పెక్కుమంది యువకులను వలంటీరులుగా పట్టుకొనబడుటకే పంపిరి. పోలీసువారు వారిలో ప్రధానమైనవారిని మాత్రమే పట్టుకొనినను ఇంకవరకు 500 మంది పట్టుకుండిరి. వారి చర్యలను నగరమునందలి కాంతికి చాల భయము కలిగినది. అల్లరులను దోపిడీలును జరుగవచ్చునని తోచి పోలీసు కమిషనరు వైకుంఠ సహాయమునగారి నగరమును కొన్ని భాగములలో కావలియుంచెను. ఇటీవల దొరకన కొన్ని ఆయుధము లిట్టిమరుద్దేశములకు నిదర్శనములుగాన వారిని ప్రభుత్వమురువాగాని న్యాయవర్తనలుగాని యుపేక్షింప వీలులేదు. ఈరీతిని నాయకులు బుద్ధిపూర్వకముగా ప్రభుత్వాజ్ఞను ప్రతిసంఘటించినందున దానికొక్కటియే ప్రతిక్రియ. వారు స్త్రీలును చిరుతలనుగూడ ప్రోత్సహపరచిరి వారి జీవభక్తి ప్రకటితము నుపవాసముల నిచ్చిరి. వారిని పట్టుకొనుట విధియైనను వారి ప్రోత్సహపరచిన నాయకులకు విధింపబడు శిక్షను వారికి ప్రభుత్వమువారు విధింపగోరరు. నాయకుల విషయమున మాత్రము తగినచర్య జరుపక విధిలేదుగాన మిక్కిలి ప్రమాదులగు వారిని కొందరిని పట్టుకొని చర్య జరుపవలసియున్నదని ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిరి.

అలహాబాదు

జార్జి జానెపుగారికి శిక్ష.

అలహాబాదు, డిసెంబరు 10.—జార్జి జానెపుగారు తమ పత్రికాయందు ఒక వ్యాసమును ముద్రించి యుండిరి. నిషేధింపబడిన స్వచ్ఛంద సేవక సంఘములందు చేరవలెనను పురిగొల్పుచున్నది. ఆ వ్యాసము ఉద్దేశపూర్వకముగానే ముద్రింపబడినది.

ఈనిండిరుడు పత్రిక ముద్రాపకుడుగ జేసిన విషయమును మూర్తిమే నేను గమనించితిని. వ్యక్తి ననుసరించినచో జాల్మానా కఠినముగానే యుండువలెను. కాని అతని యధికారవదలని అనుసరించి శిక్ష కొంచెము తక్కువగా నుండవలెనని అలహాబాదు జిల్లా మేజిస్ట్రేటు నాక్కుగారు చెప్పిరి.

రెండు నేరములు

ఇండి మెండ్లెంటు పత్రిక సంపాదకుడు జార్జి జానెపువై రెండు నేరములు మోపబడెను.

మొదటి నేరము క్రింద 19 మాసముల విడిచిపెట్టెను రూ 100 ల జాల్మానా జాల్మానా కట్టకున్న మరీ మూడు మాసముల శిక్ష రెండవ నేరమునకు 6 మాసముల విడిచిపెట్టెను రూ 100 జాల్మానా. జాల్మానా కట్టకున్న మరీ మూడు మాసముల శిక్ష రెండవ నేరముల శిక్షయు ఒకేపర్యాయము అనుభవించడగును. అనగా జాల్మానా కట్టకున్న 21 మాసముల విడిచిపెట్టెను.

మరియిద్దరు

పండిత గౌరవంకరమిత్ర కె. వి. మత్తెగూరు ఒక్కొక్కరును 6 మాసముల విడిచిపెట్టెను రూ 100 జాల్మానాను శిక్ష పొందిరి. జాల్మానా కట్టకున్న మరీ మూడు మాసముల శిక్ష పొందవలెను.

అలహాబాదు 11:—అలహాబాదు జిల్లాలో మరికొందరు నిష్పంధింపబడిరి. వీరు కాంగ్రెసు వారెంటియనులను చేర్చి వారు స్వయముగా వాలంటీయరులుగ చేరినందులకును సభల జరిపినందులకును అరెస్టు చేయబడిరి.

ఎట్వాలో రాజకీయసభలు జరుపగూడదను నుత్తరపు ప్రకటించబడెను.

శ్రీటుకొన్నిలు సభ్యులు

అలహాబాదు డిసెం 11:—శ్రీటుకొన్నిలు సభ్యుడగు గౌరవాలిగారు కాజప్రతినిధిగారి కొకతండ్రివార్త నిచ్చిరి. కాంగ్రెసు పునాదికే విచ్చిన్నము చేయు ప్రభుత్వమువారి యుద్దేశమును వారు ఖండించుచు నిర్బంధవిధానమును నెట్టనే ప్రయత్నించేయవలెననియు అయిల్లాండు సంస్కృత పరిష్కరించిన బ్రిటిషు మేధావి భారత సమస్యపట్ల వెలువడగూడదనియు తెలిసిరి.

మేర్వానిగారు

సోదరుడు నిష్పంధింపబడినందులకు ప్రభుత్వ సేవను మానుకొనిన మేర్వానిగారు అలహాబాదు స్వచ్ఛంద సేవకుల విజ్ఞప్తి యందు సంతకము జేసినందులకు నిష్పంధింపబడిరి.

పంజాబు సిల్లి.

గృహ శోధనము.

లాహోరులో ననేక గృహములను పోలీసువారు పరిశోధించి లాల్ జవతిరాయి, ప్రాధేనరు రుచిరంగ, పండిత రాభోజి డత్తు, సంతానము గారల గృహములును, రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘ కార్యాలయమును అనేక ముద్రణాలయములును శోధింపబడినవి.

కానకతిరస్కారము రాజగ్రాహ సభాకానమును ధిక్కరించినందులకు కేసరిపత్రిక సంపాదకుడగు లాల్ కాన్యము లాలు గారును 6 గురు ఆకాశిసిక్కులును ఈనిషము ప్రభాతముననే నిష్పంధింపబడిరి. కేసువాయిదా వేయబడెను.

నియల్కొట్టలో 14 గురు నిష్పంధింపబడిరి. వారితో నగరకాంగ్రెసు సంఘకార్యదర్శియగు అబ్దుల్ హాసీగారు గూడ నున్నారు.

అమృతసరములో రాజగ్రాహ సభాకానమును ధిక్కరించి కేసింపబడినవారికి ఆహారస్నానముల యందుండిన కొన్ని ఇబ్బందులు లోలగింపబడెను.

గయా, డిసెం 19:—పోలీసువారు కిలాఫతు కాంగ్రెసు కార్యాలయములను బాతీయపాతకాలను కాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షుని గృహమును పరిశోధించిరి.

అగ్రా, డిసెం 10:—ఈ నగరమునందు కొన్ని రాజకీయ సంఘములు నేడు పరిశోధింపబడెను.

ఢిల్లీ, డిసెం 10:—ఢిల్లీ జిల్లాకాంగ్రెసు సంఘసహాయకార్యదర్శి నూరాజ్ బానుగారు 124 ఏకేక్షను క్రింద జైలుకు చేయబడిరి.

అహమ్మదాబాదు మునిసిపాలిటీ

ప్రభుత్వవిద్యాధికారులు.

బొంబయి, డిసెం 10:—గతజూన్ మాసములో తమ పాతకాలను ప్రభుత్వవిద్యాధికారులు పరిశీలించవలసినదని అహమ్మదాబాదు మునిసిపాలిటీ వారు తీర్మానించుకొనియుండిరి. మునిసిపల్ చట్టములోని 178 వ క్షేత్తను ప్రకారము అవిధిని నిర్వహించక తప్పదనియు డిసెంబరు 17 తోపుగ చేయవలెననియు తెలుపుచు డివిషన్ కమిషనరుగారు నోటీసు పంపిరి.

ఆంధ్ర పత్రిక

1921-వ సంవత్సరం డిసెంబరు నెల 12-వ తేదీ

సోమవారము

ధర్మసంరక్షణము

(౧)

శ్లో. యద్య దాచారి క్రేష్టస్తతః పేతకోపనః,
స య ద్విమాణం కరుణే బోకస్తదనవర్తతే. గీ. ౩. ౨౦

దాసుగారి సందేశము

దాసుగారిని పట్టుకొనిన పిమ్మట వా రీసందేశములను పంపిరి.

ఓ భారతపుత్ర పుత్రులారా! ఇది నాకడపటి సందేశము. విజయము దృష్టిగోచర మగుచున్నది. కష్ట సహిష్ణుతలన దాని నిమిత్తము బడయుగోచరము అదికరగతము కాగలదు. మనమిప్పుడనుభవించుచున్నట్టి ఆపదనకు పాల్పడుటవలననే జాతు లుత్పన్నమైనవి. కాంతము లఱుమాత్రమును చెదరగొక భైరవ్యైక్యసాహసములతో మీరి ఆపదన ననుభవించవలెను. మీరు దౌర్జన్యవిరహితపథమున మెలకనంతకాలమును నిరంతరకాధికారులనక్రమమున దుంచగలుగుదురు. మీరు గాంధీమహాత్ముడు నిర్ణయించిన ఆ ప్రకారంపథమును మీ రణుమాత్రము దాటినను మీరు నిరంతరకాధికారుల కొడిపోయెదరు. స్వరాజ్యము-భాగభాగములగునవాయిదాలమీదను గాదు. సంపూర్ణము సమగ్రమునగు స్వరాజ్యమే మన ఆశయము మనము. దానికొకట శ్రమపడుచున్నాము. దానిని బడయుటయూ వదలుకొనుటయూ అని నిర్ధారణ చేయుమాట శివుడు మీరు చెప్పవలెను.

ఓమితవాచమిత్రులారా! ప్రపంచచరిత్రమున సర్వకాల ప్రారంభమునుండియు సింహావతారక మునకుంపుడు. మీరనుసరించుచున్న మార్గము ననుసరించి, ఏజాతియైన నెంకొకవరకు స్వాతంత్ర్యము ను బడసెనా? మీ లోసంజేసినవిన్నులగు వాటికెవరిన సెనుకేడిము చేరువో తున్నట్టే నిరంతరకాధికారులతో కలిగిన సంఘర్షణమున మాతృదేశపథమున నిలచెదరా? వివరములనుగూర్చి రాజాజామా యుండవచ్చును. మనలను నిరంతరకాధికారులను నేనచేయుచున్న ప్రధాన విషయములనుగూర్చి అట్టిఅవకాశ మేమియును లేదు. మీరు మా తృప్తికామి. పక్షమున నిలవలేని నిరంతరకాధికారుల పక్షముననే నిలచువారగుదురు.

విద్యార్థులారా మీరు భరతఖండమునకు మూలాధారముగా నున్నారు. భరతఖండ ఆశయు విఖ్యాతియు మీరై నాధారపడి యున్నది. రెండు రెండుకలిసి నాలుగగుచని చదువులు నిజమగు విద్యగాదు. మన కందరకు జననియుగు భారత మాతకు మీ రొనర్చుగల సేవయే నిజమగువిద్య మాతృదేశ సేవావకాశ మధికముగా నున్నది. ఆహ్వానమునకు మీలో నెవరు సిండ్లియై యెదురు? అని దాసుగారు సందేశ మంపిరి.

ఔరంగజుబు చిత్తరంజనుదాసు నిర్బంధపథముయము నందు భారత పుత్రులను బంపిన పై సందేశమును సకల జనులును గౌరవించవలసిన సమయము సుప్రసాదమైనది. ప్రజలు బూనమేచములను తెక్కించుచు సభికార నిర్బంధములకు భయముంచుచు వారి దయకు వేచియుండగల సమయము గలిగినది. జాతీయ సభాభ్యుత్థుడైన చిత్తరంజను దాసుగారిని వంగరాష్ట్ర క్రభుత్వము నిర్బంధించినది. పంజాబునందు లాలా లజపతిరాయి ప్రభుత్వము వందలమంది నిర్బంధములకు బాలయిరి. సంయుక్తరాష్ట్రములందు మోతీలాలు నైహూ శిక్షనుబొందెను. వంగదేశమునందు వందలమంది శిక్షను సునాయాసముగ బొందుచున్నారు. క్రతి భావంతలైన ఇరువురు జాతీయమహాసభాభ్యుత్థులును రానున్న జాతీయమహాసభాభ్యుత్థులను భారతజాతీయమోక్షమునకు శ్రీకృష్ణజన్మస్థానము నందు నివాసమును స్వీకరించినపుడు జాతీయహృదయమునకు స్వరాజ్యయోగము క్రత్యక్తమైనది. వందలమందిజాతీయ సేవకులు నిర్బంధముగవరమా నందముతో కారాగృహవాసమును స్వీకరించుచు న్నారూ క్రజలు బందీలను నమితోత్సాహముతో నభినందించుచు పూజించుచున్నారు. బందీల సతులు వతులను గౌరవించుచున్నారు. తల్లు లాశీర్వాదముల నొసంగుచున్నారు. నిర్బంధవ్యామోహము ప్రజాహృదయమునుండి తొలగినను సభికారహృదయమును మాత్రమింకను పీడుంచుచున్నవిధమును సభికారచర్యలు విశదము చేయుచున్నవి. పంజాబు సంయుక్తరాష్ట్రములు అస్సాము బీహారు వంగరాష్ట్రము బర్మారాష్ట్రములందు రాజద్రోహ సభాశాసనము విచిత్రరీతిని, నాచరణమునందు బెట్టబడుచున్నది. అవిచిత్రావస్థయే చెన్నరాష్ట్రమునకును కొలదిదినములలో సంప్రాప్తము గాగలదు. లాజపతిరాయిగారిని కాంగ్రెసుమిటీసహా వేశమును జేసినందులకు బంధించిరి. మోతీలాలు నైహూ దాసుగార్లను దేశసేవా క్రతిజ్ఞాపత్రము నామోదించినందులకు బంధించిరి. వంగసతీయలు లను యువజనులను ఖాదీబట్టల నమ్మినందులకును హరతాళమున బంధించినందులకును బంధించిరి. బులును సాంజముర్తిగారు ప్రభుత్వములను స్వరాజ్య కతాకమును గట్టినందులకు బంధించిరి. సిక్ఖు నాయకులను మతధర్మక్రతిజ్ఞులు జేయుటవలనను బంధించిరి. ఈ భీభత్సమునంతయును ధర్మసంరక్షణమునకు జేయుచున్నటులు రీడింగ్ ప్రభువు నిరంతరమును ప్రకటించుచున్నాడు. ధర్మసంరక్షణమునకు లక్ష్యముగ నుండదగిన కేంద్రప్రభుత్వపు దృష్టినే రాష్ట్రప్రభుత్వములును ననకరించుచు భీభత్సవ్యాపనమును జేయుచున్నవి రాజద్రోహ సభాశాసనమున కీ విపరీతార్థము గల్పించబడుచున శాసన నిర్మాతలు కలనైనను దలచి యుండరు. శాసన పండితుడైన రీడింగ్ ప్రభువును వారి క్రభుత్వమును శాసనము లనే నిర్ణయైన ధర్మమని భ్రమపడి ధర్మోపదేశములను జేయుచున్నారు. పాలకజాతులు స్వాధికార సంరక్షణమునకును స్వప్రయోజనములకును నిర్మించిన శాసనము లసమగ్రములై నిరంతరమును మారుచుండును. ఒక కాలమునందు ప్రత్యేక ప్రయోజనమున కేర్పడిన శాసనము నా ప్రయోజనముతీరి కాలము మారినపుడు కాలాంతరమున ను వేరొక ప్రయోజనమునకు వాడుట ధర్మహానికి సాధనముగ నుండును గాని ధర్మసంరక్షణమునకు సాధనముగ నుండదు. జాతీయ ధర్మసంరక్షణమునకు ప్రతిహులములైన శాసనముల నుల్లంఘించుట మానవుల జన్మస్వర్ణము. వరాధీనస్థితి నుండి విమోచనమును బొందిన జాతులన్నియును శాసనాతిక్రమణమును జేసినను ధర్మాతిక్రమణమును జేయుటలేదని ధర్మశాస్త్రజ్ఞులు ప్రతిపాదించుచున్నారు. నిరంకుశ విధాన సంరక్షణమున కేర్పడిన శాసనాతిక్రమణమును జేసి స్వరాజ్యమును బడయుట భారతీయులధర్మము. కాంగ్రెసు స్వరాజ్యసిద్ధికి స్వదేశవత్ప్రధారణము విదేశ వత్ప్ర బహిష్కారము జాతీయసేవకులు సేవా సంఘములు సాధనములని నిర్ణయించినది. నిరంకుశప్రభుత్వ మీసాధనములను ప్రతిషేధించి ప్రజాస్వాతంత్ర్యమును క్రతిఘటించుటకు బూనుకొనినది. ఈ ప్రతిషేధములు జాతీయ లక్ష్యమైన జాతీయ మహాసభ సేవ మూలచేదమును జేయుట కేర్పడిన పుదాత్మకారవమునకును దేశారాధనమునకును కారాగృహవాసమును స్వీకరించుట నిష్కళంక దేశభక్తులైన లజపతిరాయి మోతీలాలు నైహూ చిత్తరంజను

దాసు మొదలగు నాయకులకును వారి యనుచరులకును నియతధర్మమైనది. లాలాగారును దాసుగారును స్వదేశస్థులకు బంపిన సందేశములును గాంధీమహాత్ముని యభినందనములను నిభావమును విశదము చేయుచున్నవి. పాపపుణ్యముల నెరుగని యువరాజు సంచారముతో నిర్బంధసంచారమును జేయించుటయందు గల రాజ్యసిద్ధి మాత్రము జోధ్యముగాకున్నది. ధర్మసంరక్షణము-ప్రజాకర్తవ్యము

రేడింగ్ ప్రభుత్వము నిర్ణయించిన విధమున సభికారవర్గము నిర్బంధాయధములను ప్రయోగించి జాతీయసంకల్పమును నాశనము చేసి స్వరాజ్యోద్యమమును బాడుచేయుటకు బూనినవిధమును సభికారనిర్బంధములు విశదము చేయుచున్నవి. ఉపసంహరము చేయుటకు కేర్పడిన నిర్బంధశాసనములను వాడుచు జాతీయహృదయ చలనమును బంధించుట కధికారవర్గము నిశ్చయించినది. ఏముపాహలనో ఏయవచిత్త్యములనో యాధారముచేసికొని యధికారవర్గము నై నీకబలమును ప్రయోగించుటకు సంసిద్ధముగ నున్నది. అమృతపరము లాహారకలకత్తా కాకినాడ మొదలగుస్థలములందు నై నీకు లాయుధపాణులై సంచారమును జేయుచున్నారు. స్వరాజ్యసంపాదనమునకు భారతీయులు నిగ్రహపరాయణులై యాత్మ సమర్పణమును జేయుట కవసరము గలిగినది. అధికారు లేనిర్బంధములను గలుగ జేసినను నే ప్రతి బంధకములను గల్పించినను నెట్టిదండ నముల నుపయోగించినను నిర్భయముగ సేవా పరాయణులై ధర్మనిర్వహణమును భారతపుత్రులు చేయవలసియుండును. దాసుగారు మాతృదేశ విమోచనమునకు తన సుతుని సతీయని చెరసాలకు బంపి స్వయముగ నిర్బంధమును స్వీకరించెను. దాసుగారిని ప్రేయ బంధువుల బంధనము గాని రోనాల్డు పెప్రభువు లాలనముగాని స్వీయ నిర్బంధముగాని స్వధర్మపరాజ్యముని జేయలేదు. స్వరాజ్యప్రాప్తికి సకలభోగములను విసర్జించి ముతకబట్టలను గట్టి పూర్ణత్యాగమును జేసిన దేశ బాంధవునిసందేశము భారతీయులహృదయములను వికసింపజేయుతుండునా? మితవాచు లింకను సంస్కరణలోకమునందును నుద్యోగభ్రాంతియందును మునిగియుండురా? విద్యార్థులను విద్యాలయము లభ్రాంతి విడువకుండునా? వంగయువజన హృదయము నావహించిన వికాస మాండ్రలోకమునకు బ్రసరింపకుండునా? అధికార వర్గ మవలంబించుచున్న నిర్బంధవిధానము ప్రజలకు ధర్మనిర్వహణమును సుభము చేసినది. దేశ సేవకులకు దేశసేవాసంఘములకు రాజద్రోహ సభాశాసన మన్వయించునపుడు శాసనాతిక్రమణము సకలజనులకును సులభసాధ్యమైనది అహమదాబాదునందు జాతీయమహాసభ గూడినను గూడకపోయినను భారతీయులకు వారికర్తవ్యమును స్వీయాచరణమూలమునను సువ్యక్తము చేసి సభాధిపతి దేశబంధు చిత్తరంజన దాసు స్వధర్మానుష్ఠానమును జేయగలిగెను. జాతీయ మహాసభాచరిత్రమునందీ నిర్బంధ ముఖ్యపర్యముగ నున్నది. ఇయ్యది ప్రజాహృదయమునందు మహాప్రభోధమును గలుగ జేయుట కేర్పడిన చిద్విలాసము. భారతపుత్రులు ముఖ్యముగ నాంధ్ర పుత్రులు త్రికరణశుద్ధిగ భారతనాయకునిమార్గము నవలంబించి స్వరాజ్యధర్మసంరంధమునందు విజయమును బడయుటకు సంసిద్ధులై యుండురు గాత

దక్షిణాఫ్రికా భారతీయులు

—౧—

దక్షిణాఫ్రికాలోని నన్న భారతీయులకు తెల్ల జాతులతో బాటు సమానస్వాతంత్ర్యముల నుప గ్రహించుటకు, ఇండియా ప్రభుత్వ ప్రతినిధి యం గ్రికారముతో దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమువారు విచ్చి కనిగమనము నేర్పాటుకొనిరి. ఈ యేర్పాటుకొండ, ఇష్టమున్నవారు దక్షిణాఫ్రికానుండి బయలుదేరి స్వదేశమునకు వెడలవచ్చును. వీరికి దక్షిణాఫ్రికా లోనున్న నివాసపుమాట్ల లంతరించును. ఆదేశ మునకు తిరిగి వెడలుటకు వీలుండదు. పేరున కిది విచ్చి కనిగమనమున తెలుపబడినను, స్వాతంత్ర్య మే భాగమునందును లేని భారతీయుల ఇచ్చను గౌరవించువారెవరును? వారిని బలవంతముగ దేశమునుండి బంపివైచి, వారు బుద్ధిపూర్వకముగ వెడలిరిని జెప్పవచ్చును. లేక, మాయపాటల జెప్పి మోసపుచ్చి, వారిని పంపివేయవచ్చును. దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమువారింతవరకును ప్రప ర్తించుచున్న విధమునుబట్టి వారి వాగ్దానములందు గాని, మాటలయందుగాని, ఎట్టివిశ్వాస ముంచు టకు వీలులేదని స్పష్టమయినది. అందుచే విచ్చి కనిగమనముకొండ, న్యాయము జరుగదని వెనుక తెలిపియుంటిమి. క్రస్తుతస్థితి. ఈ సందయమును స్థిరపరుచుచున్నది. దక్షిణాఫ్రికానుండి తిరిగి వచ్చిన సి. జి. నాయుడుగారు, విచ్చి కనిగమన ముకొండ ఎట్టిమోసము జరిగెనో తె మ విజ్ఞా ప న యందు విశేషించిరి. ఆ విజ్ఞాపనను వేరొకచో ప్రచురించితిమి. 190 వ సంవత్సరమునందు దక్షి ణాఫ్రికా ప్రభుత్వమువారిక విచారణసంఘమును నియమించిరి. ఈసంఘమువారే విచ్చి కనిగమనపు ఏర్పాటును సూచించి యుండిరి. అంతకుమున్ను 13,000 మంది భారతీయులు దక్షిణాఫ్రికానుండి వెడలిపోయియుండిరి. ఇండియా ప్రభుత్వ ప్రతినిధి యగు సర్ బెన్జమినురాబురుగారు దక్షిణాఫ్రికా నుండి వెడలిపోయిన భారతీయులు హిందూదేశ మునందు సౌఖ్యజీవనము గడపుచున్నటుల వర్ణిం చుట చే అనేకుల కాశగలిగి దక్షి ణాఫ్రికానుండి వెడలివచ్చిరి. నిజ స్థితి ఇందుకు భిన్నముగనున్నది. దక్షిణాఫ్రికా భారతీయులకు గలిగిన దురభిప్రాయమునకు, నాయుడుగారు ఇండియా ప్రభుత్వమువారిని బా ధ్యులుగ జేయుచున్నారు. దక్షిణాఫ్రికా ప్రభు త్వమువారు ప్రచురించిన ప్రకటనయందు విచ్చి కనిగమనమున కంగీకరించెడివారు తిరిగి దక్షిణా ఫ్రికాలో బ్రవేశించుటకు వీలులేదనియు, ఇండియా ప్రభుత్వమువారు హిందూదేశమునకు తిరిగివచ్చెడి వారి నెవరొకని వారికి పనులను జూపుచున్నారనియు, లేబరుడిపోలు బొంబాయి, కలకత్తా, మద్రాసు నగరములందు తెరువబడెననియు, హిం దూదేశమున పంటలు బాగుగ నున్నవనియు, ఆహారము పుష్కలముగ నుండెననియు, నెలిపి యుండిరి. లేబరుడిపోలను తెరచిన సంగతిగాని, దక్షిణాఫ్రికా భారతీయులను ఇండియా ప్రభుత్వ మువారెవరొకనిరను సంగతిగాని సత్యవిరుద్ధ మని నాయుడుగారు చెబుచున్నారు. ఇతియ నాక హిందూదేశమునందు కరువు ప్రబలియున్న దనికూడ నాయుడుగారు సూచించిరి. హిందూ దేశమునకు తిరిగివచ్చిన భారతీయులు దుస్థితి నను భవించుచున్నటుల నాయుడుగారు తా మెరిగిన విషయమును వెల్లడిజేయుచున్నారు. వారికి గలి గించిన యాశలన్నియు అడియాశలయ్యెను. లేబరు డిపోలను తెరువలేదని, ఇండియా ప్రభుత్వమువారుంగీకరించిరి. దక్షిణాఫ్రికా భారతీయులకు పనులు దొరకలేదని వారు తెలిసిరి. లేబరు డిపోలను

గూర్చియు, ఆహారపు స్వల్ప ధరలగూర్చియు దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వప్రకటనమున సూచించిన వాగ్దానభాగమును రద్దుజేయవలెనని ఇండియా ప్రభుత్వమువారు దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమువారిని కోరిరి. ఇందునుబట్టి హిందూదేశమునకు వెడలి వచ్చిన భారతీయులెటుల మోసబోయిరో కను గొనవచ్చును. ఇటులయ్యిన, దక్షిణాఫ్రికా భారతీయుల నా దేశమునుండి పంపి వైచు ప్రయత్నములు విరివిగ కొనసాగుచున్నవి. ఇట్టి ఏర్పాటులు తొలగిపోయి, దక్షిణాఫ్రికా భార తీయుల కాదేశమునందు జన్మ స్వాతంత్ర్యము లుద్ధ రింపబడునటుల భారతీయులు పాటుబడవలెనని, నాయుడుగారు హెచ్చరించు చున్నారు. ఈ హెచ్చరికను గమనించి, దక్షిణాఫ్రికా సోదరుల కష్ట నివారణమునకు పాటుబడుట ధర్మము. భర తీయుల కింటనే స్వాతంత్ర్యము లేకున్నది. అట్టి వానిని వెలుకల గౌరవించకుండుటలో నాశ్చర్య ములేదు. హిందూదేశమున కందుచే స్వరాజ్య సిద్ధి త్వరలో గలుగుట యావశ్యకమని తెలుపడు చున్నది. హిందూదేశము స్వరాజ్యము ననుభవించుతే, భారతీయుల నేదేశమునందును కరులు అవ మానింప సాహసించరు వలసరాజ్యము లందలి కడగొడ్డు త్వరలో మానవలెననిన, సవ్వర స్వరా జసిద్ధి యవసరమని వేరుగ సూచింప నక్కర లేదు. అందుచే భారతీయులు స్వగృహమున స్వాతంత్ర్యమును సంపాదించుటకు జేయుచున్న ప్రయత్నములకు, వలసరాజ్యముల భారతీయులు శక్తివంచనలేక తోడ్పడినచో, త్వరలో నెల్లర యభివృద్ధియును నెలవేరక మానదు.

గాంధీ మహాత్ముడు: బర్మోలీ ప్రజలు

సూరతుజ్జలాలోని బర్మోలీతాలూకాలో, గాంధీ మహాత్ముడు ముందుగ శాసనాతిక్రమణమును ప్రారంభించెదనని డిల్లీ కాంగ్రెసు కమిటీ కథలో సూచించియుండెను. కాని బొంబాయిలో జరిగిన అల్లరులవలన, గాంధీ మహాత్ముడు తలపెట్టెదనని ప్రారంభింప వీలులేక బోయెను. బర్మోలీ ప్రజలకు దేశస్థితిని గూర్చి చెబుటకును, శాసనాతిక్రమణ మునకు వారిసంసిద్ధతను వర్ణించుటకును, మహా త్ముడు మాలానా అజిత్ సోబానీ, అనసూయ శరభై, సరభాదేవి చౌనురాణిగార్లతో కలసి వర్త టనము సలిపెను. గాంధీ మహాత్ముడు సూచించిన సంగతులబట్టి, బర్మోలీ తాలూకా ప్రజలు కాంగ్రె సుసంఘము విధించిన నియమములను కొంతవరకు పూర్తిజేసిరి. అంతరాని తనమును వారు పారద్రో లిరి. కాని, స్వదేశ ప్రతీకమును వారికను పూర్తి జేయరయిరి స్వదేశ ప్రతానప్తాన మత్యంత ముఖ్యమయినది. ఈవిషయమై పని యింకను పూర్తిగానంగలకు, మహాత్ముడు వీగుల విచారం చెయి. బర్మోలీతాలూకా, శాసనాతిక్రమణ నియ మములను సంపూర్తి జేయకున్నను, మయొక తాలూకా శాసనాతిక్రమణమున కింత సంసిద్ధము గాలేదని, గాంధీమహాత్ముడంగీరించెను. శాస నాతిక్రమణమే స్వరాజ్యమనిగూడ మహాత్ముడు తేలవరిచెను. ఈనిర్వచనము అతిగంభీరమయి నది దీనిని గ్రహించుచో, కాంగ్రెసు కార్యక్రమ మును పూర్తి జేయునెడల స్వరాజ్యము తప్పక సిద్ధించునని గ్రహించవచ్చును. బర్మోలీ ప్రజలు తాము నిర్వహించు పనిల సిన కార్యమును పూర్తి జేయచో, భావికర్త వ్యమునకు వారినాహ్వానించెదనని మహాత్ముడు తేలవరిచెను. గాంధీమహాత్ముడు ప్రజలలో నిర్మాణశక్తిని పురి గొల్పుట కైత యాతురము జూపుచున్నారో ఇందుమూలమున గ్రహింపవచ్చును. కాంగ్రెసు

కార్యక్రమమును పూర్తి జేయవలసిన అవశ్యకతను నాతడు నిరూపించుచున్నాడు. ఈసంగతిని, అన్ని రాష్ట్రములవారును గ్రహించి, కాంగ్రెసునియమము లను పూర్తి జేయుటకు ముందుగ పూనుకొనుట యవసరము. కేవలము ఆవేశపూరితులై, చేయ దగినకార్యమును వెంకటబెట్టుటవలన, తలచిన కని నెరవేరదు. బర్మోలీ ప్రజలకు మహాత్ముడు గా వించిన హెచ్చరికను, భారతీయులెల్లరును సఫల పరుచుట ఈ తరుణమున ముఖ్యవరము.

హిరాలాల్ గాంధీసన్న్యంధము

గాంధీమహాత్ముని త్వష్టపుత్రులగు హిరా లాల్ గాంధీగారిని, నాలంటిరులను నడిపినందులకు కలకత్తాలో అరెస్టుజేసినని నటి తంతివార్తలలో గలదు.

గూడూరు కల్లుకేసు.

కడచిన మేనెలలో గూడూరు సబ్ జెయిలుకార్యదర్శిని వాసులు యాగ్రామ కాంగ్రెసు ప్రచారకులైన రిగునివాడ గజ్ మేజస్ట్రేటుగారి కోర్టులో కేసు తెచ్చియుండెను. యా కేసు ఫిర్యాది విల్ ద్రాచేనుకొని పుండెనట్టికెన్ని గూడూరు పోలీసువారు తిరిగి ప్రేముద్దయిమిదనే ఇం. పి. కో. 501, 448, 352, సెక్షనులకొండ కాట్టి పీటు కాఖులుచే విచారణకు వచ్చి నపుడు ఒకదాని విల్ ద్రాచేయుబడిన కేసును తిరిగి విచారించకూడ దని ముద్దయిలు వారించినను మేజస్ట్రేటుగారు తననందున యా యంతమును తీర్మానించుకొనుటకు మద్రాసు హైకోర్టులో విజిలెన్టీవక్ పెట్టగా శాఖయూర్జి సి. వి. తమరస్వామి, కాన్పులవారు “ఫిర్యాది తనకేసును గ్రామములోనుండు కల్లు బాటువలన రుజువుచేసుకొనేనని చెప్పియుండినందున పోలీసు వారి సహాయముచే కేసును నడుపుకొనవచ్చు”నని తీర్పుచేయుచు కేసును విచారించకలకన దని కార్యదర్శి మేజస్ట్రేటువారికి పంపిరి.

యాకేసు యానెల 12-న లేడి విచారణకు వాయిదా జేయబడివున్నది. కడచిన నెలలో కాశపాస్తీలో నుపన్ధించి నందులకు 26-11-21 తేదీన చిత్రామజ్జలా మేజస్ట్రేటు గారి వలన 6 మాసములు కఠింశిక్ష నిధింపబడి జేలూరులో క్రీకృష్ణ జన్మస్థానమునకు క్రియంత జేకరెడ్డి కేసురెడ్డిగారు 12-న లేడి విచారించునట్లు కేసులో ఒకముద్దాయిగా నున్నారు. వారి వాయిదాకు రావచ్చును. (ఒకవిలేఖరి)

శ్రీయుత సి. కే. రెడ్డిగారి సోదాగాను.

కే-వ లేడి పుధ్యన్నము వాల్లగుంటలు సమయమున శ్రీ పుయ్యూరు జమీందారుగారు, శ్రీయుత రెడ్డిగారు, ఈ డివిజన్ ఆఫీసరుగారును కొలువు దీర్చి శ్రీయుత గృహస్థుల కోరికల విని తీర్పుటకు పిలిపించినారు. పిలుపు శ్రీరాజాగారి వ్యాకా జరుగబడినందున గ్రామస్థులు వారి దేశకొంపబోయిరి. గ్రామములోని జాతీయపాఠశాల గృహముననున్న జమీం దారుగారితో మనవిచేయగా వారు రెడ్డిగారితో పునరి: “బోర్డు పాఠశాలలోని పిల్లల చాలా తక్కువ యున్నారు. జాతీయ పాఠశాలలో నాలామందియున్నారు. కాట్టి బోర్డుపాఠశాలను మరొక కొద్దిమందికి మార్చి ప్రస్తుతము బోర్డుపాఠశాలయన్న గృహమును జాతీయపాఠశాల కేలయియున్నారనిరి. ఆ దులకు శ్రీరెడ్డిగారు బోర్డు పాఠశాల నిక్కడినుండి తీసి వేయవచ్చును తీసి వేయుటకు సిద్ధముగా నున్నాను. ఈ పాధ్యాయుల నిదివరకే ఆగింది యున్నాను. కాని యాజాతీయ పాఠశాల కాశ్యతముగా నుండవలెదై. మనవారి యుల్నా వాము ‘సోదాగాను’ వంటిది. తిరుదామాడ గొట్టిసోడనే యిన్ని కొద్దికాలముగా అంత రించునదియని దొంగరికే చిరునవ్వుతో నెంపిచ్చి. ఎప్పు డెట్టి మార్పులో నున్నను, ఈపాఠశాలకిరీ కేపవల వచ్చుటకు పూర్వము చాలా కాలము రిక్తి యున్నది. అనగా పదునాల్గు సంవత్సరమునుండి పని జేయుచున్నది. వీ ప్రస్తుతవరకంటె దీర్ఘముగ్గాయము కలదియని వీ రేమాత్రము ప్రయత్నించినను తెలుగులకు ప్రస్తుత జాతీయోద్యమములయందు దేశమునకు గల భావోదేశము సోదాగానుకలె బలాత్కారముగా పూర్వ యులలోనికి ప్రవేశ పెట్టబడినది కాదు. కా. తక్కువ పూరితులైన భారతీయుల హృదయములకు ప్రభుత్వోద్యోగులయొక్క దౌర్జన్యరావానల సంస్కృములన ఆ దయా రసమీ తీవ్రవర్తనగల బాష్పమై దౌర్జన్యహింసనహయిరాక బోధ్యమహాపముగ మాయున్నది ఉద్యోగియొపమైన ఇంధన సముదాయమైన లేపొకలె; వాటియందున్న దౌర్జన్యాన్ని యై చల్లార్చుదనలె అంతరకు నీ ప్రస్తుతోత్సాహము దయా రసపరిణామ నిగ్రహించుట కష్టము. అటులార్పాక నిది కాశ్యత దయారసప్రవాహ మని, శ్రీరెడ్డిగారిమంటివారికైనను తెలియ గలదు. (ఉద్యోగపురవాసి)

ఆంధ్రదేశనిబంధములు

కాకినాడ విచారణ

డికొందరు 144-వ కేసు క్రింద యుత్తరువు లొంగబడుట

నెల్లూరు శిక్షలు

117-వ కేసు క్రింద నోటీసు లొంగబడిన కాకినాడ నాయకులు బులును సాంబమూర్తి గారు, ఎం. రంగయ్యనాయుడుగారు, కే. కామంజుగారు, ఎన్. నుబ్బారావుగారు కేసువిచారణ కలివారము 10-వ తేది విచారణ కామచ ద్రపుంమున జిల్లామేజిస్ట్రేటు నెరుల ప్రారంభమయ్యెను. నాయకులు జమీను నిచ్చుల లేదని పైకుల జిల్లాకుండి 14-15 తేదీలలో వెడలుదు రనియు ఈ లొపుక విచారణ జేయఁకు మీ లేదనియు తరువార 7-వ తేది విచారణ జరుగుననియు మేజిస్ట్రేటు తెలిపెను.

కాకినాడలో నలుగురు 144-వ కేసు క్రింద నోటీసులు పొందిరి.

నెల్లూరులో గుంటూరు వెంకటసుబ్బయ్యగారు చేజర్ల లక్ష్మీనృసింహంగారు ఒక్కొక్కరు ఒక్కొక్క సంవత్సరం కఠినశిక్ష పొందిరి.

ఆంధ్రరాష్ట్ర కాన్వల్యూషన్ సంఘమువారు ఈ నెల 17-వ తేది మధ్యాహ్నము 1 గంటకు గుంటూరుపురమున సమావేశమై క్రస్తుతస్థితిని గూర్చి యోచింతురు

స్వరాజ్యపతాకము

కాకినాడ కాంగ్రెసు సంఘము

(మాన్యుకీయ విలేఖరినుండి)

రామచంద్రపురం డిసెంబరు 10:—గోదావరిమండల కాంగ్రెసు కాన్వల్యూషన్ సంఘమువారు శుక్రవారము 10 వ తేది సాయంత్రము 6 గంటలకు వారికార్యస్థానమున సమావేశమయి కేంద్ర తీర్మానముల గావించిరి. కేంద్రస్పృతి 107 వ కేసు క్రింద బులును సాంబమూర్తి, ఎం. రంగయ్యనాయుడు, కే. కామరాజు, ఎన్. నుబ్బారావు గారులు ఆరెన్సు చేయబడినందులకు ఆనాయకుల నభినందించుట మొదటి తీర్మానము. స్వరాజ్యపతాకమును కార్యాలయముపై నెత్తులేక ప్రతిష్ఠించు విషయమై జిల్లాకొంగ్రెసు కార్యదర్శి బులును సాంబమూర్తిగారు చెలికాని రామారావు గారికి ప్రానియిచ్చిన యేర్పాటులను చదివి వానిని సంపూర్ణముగ నామోదించుట రెండవ తీర్మానము. జిల్లాకొంగ్రెసు సామాన్యసభ ఈనెల 15 వ తేది నాడు సమావేశమగును.

107 వ కేసు నోటీసు.

మేజిస్ట్రేటు ఉత్తరువు ప్రతి

రామచంద్రపురం, డిసెంబరు 12:—కాకినాడలో డిసెంబరు 9-వ తేది నాడు బులును సాంబమూర్తి, ఎం. రంగయ్యనాయుడు, కే. కామరాజు, ఎన్. నుబ్బారావు గారులకు జిల్లామేజిస్ట్రేటు అందింపజేయించిన యుత్తరువు ఈక్రింది విధముగ నున్నది.

ఉత్తరువు ప్రతి

కాకినాడలో బహిరంగసభలు జరుపగూడదనియు, స్వరాజ్యపతాకము లని వ్యవహరింపబడువానిని బహిరంగముగ ప్రదర్శించగూడదనియు జిల్లామేజిస్ట్రేటు, డిప్యూటీమేజిస్ట్రేటు గారులు చేసిన కాంత్ మున కి ను గుణముగ నుండు నట్టి యుత్తరువులను ధిక్కరించుటకు ప్రోత్సాహము గలిగించు నుద్దేశముతో మీరు ప్రచారము గావించు చున్నారనియు అట్లు కొందరిని మీరు స్వప్రముగ ప్రోత్సాహపఱచుచున్నట్లును వారు విశ్వసనీయమగు వార్తలగుడొందినవి. ప్రజల నుద్దేశపూరితములచేయుటమంకింపకు వెనదియరనిగూడ నాకు తెలియుచున్నది. అట్టి వ్యాయుప్రతిష్ఠాపితమగు నుత్తరువులను ధిక్కరించుటచే కాంత్ మునకు ప్రభావకేకమనకును భంగము గలుగును. కావున మీరు డిసెంబరు 12 వ తేది ఉదయము 10 గంటలకు రామచంద్రపురం తాలూకా మేజిస్ట్రేటు కార్యాలయమునకు స్వయముగ హాజరుగావలెను. 500 రూపాయలు విలువగల జామీను రూ. 250 విలువగల మరణేంద్రు జామీనులను ఇచ్చి ఒకసంవత్సర కాలము గంభీర కాసాకుటకేల పూచిపడదాడదో మీరు తెలుపుకొనుట మును.

నాయకులు

నిష్పంధముతోనున్న నాయకులు నిన్న సాయంత్రము 6 గంటలకు కాకినాడ నుండి ఆంధ్రటికె 5 మైళ్లదూరములో నున్న

కరపాస్తేననుకు కొంపబడిరి. ఈయనయందు 6 గురు నిష్పంధితులను రామచంద్రపురమునకు కార్వలములు గుట్టపురములకు చేరిన పిమ్మట 10-30 గంటలకు తీసికొనిరాబడిరి. అంతకుపూర్వమే నాయకులకు స్వాగతమర్పించుటకై చేయించిన వేలకొలది జనులు జయజయ ధ్వజములు గావించి వారికి స్వాగత మర్పించిరి. దేశముకొలత వృందయపూర్వముగ నెట్టికష్టముల బడుటకైనను వెనదీయదును కేలు జనముగా మా మా నుండి బయల్పడలేదు. నిష్పంధితులకు నాయకులను ప్రేయత జ్యోరామచంద్రరావుగారు విందాగించుట కాహ్వానించిరి. వారు చాల యుత్సాహము గలిగియుండిరి. వారిజిలునగ నే కాంత్ మునకును అహింసకును తార్కాణమై యుత్సాహమునట్టిరిగ నుండెను. మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు పోలీసువారు వీరిని తాలూకా మేజిస్ట్రేటుకోర్టుకు తీసికొనిపోయిరి. జిల్లామేజిస్ట్రేటు టి. హెచ్. బ్రాకన్స్లిగారు విచారణ చేసెదరు.

144 వ కేసు

సాయంత్రం:—దువ్వూరి లక్ష్మీనారాయణ, వెన్నెటి సత్యనారాయణ, జ్యోత్సుల రామచంద్రరావు, మైలవరపు సాంబశివ రావుగారు ఎట్టుమిల్లి జగ్గన్న కాస్తులిగారులు ఈదిసెంబరు 14 వ కేసు క్రింద యుత్తరువుల నందుకొనిరి. వీరుగాని ప్రజలితరులెవరుగాని బహిరంగసభలు జరుపగూడదు. స్వరాజ్యపతాకములను ప్రదర్శింప జేయరాదు. అల్లడలకు ప్రేరణ గావించునట్టి మరెయిచిన్నములను జూపగూడదు. కానియట్టి నిని గూర్చి యిదివరకు తలపెట్టియుండ నేలేదు. స్వరాజ్యపతాకము తిప్పటికేక్కడను గానరావు.

విచారణ

బు. సాంబమూర్తి మరియు వ్యవసాయ నిగూర్చిన విచారణ ఈసాయంత్రము 8-15 గంటలకు రామచంద్రపురమున ప్రారంభమయ్యెను. తాలూకా మేజిస్ట్రేటుకార్యస్థానము వద్ద వేలకొలది కూడిరి. ఈనెల 14 లేక 15వ తేదీలలో పైనికులు జిల్లాను వదలిపెట్టిపోవుదు రనియు వారు వదలి పెట్టివెళ్ళునంతవరకు విచారణ ప్రారంభించుటలేదనియు జిల్లామేజిస్ట్రేటు పలికెను. యానాయకులను జామీను నిచ్చుటకు మేజిస్ట్రేటుకొరెను గాని నలుగురును జామీను నిచ్చుటకుని రాకొందిరి. సాక్షులను బెత్తెదరామచంద్రమేజిస్ట్రేటుఅడిగినప్పుడుసాక్షుల నేకులుగలరు, గాని సాక్షులు బెట్టుకొనుట తమకష్టమలేదని సాంబమూర్తి గారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి. హెతువుల నిరూపించుచు ప్రతుల నిర్దుమని మేజిస్ట్రేటుగారు తెలిపిరి. తమసహాధానభక్తమునుగూడ నర్పించువని నాయకులును చెప్పిరి. ఈకార్యము చేపు వుదయమును పోలీసువారు అచ్చటి నుండి జెంబులలోనుండి తరువార కాకినాడతెయిలుట తీసికొనివెళ్ళుదురు.

వాయిదా.

ఈనెల 17 వ తేది కాకినాడలో కేసు విచారణ యగును.

ఆగడము

రామచంద్రపురం తాలూకా మేజిస్ట్రేటు కార్యాలయమున కేసువిచారణ సాయంత్రము 8 గంటలైన తరువాత

ల్లామేజిస్ట్రేటు జి.టి. బ్రాకన్స్లిగారు వచ్చిరి. కార్యాలయమునందు ను చుట్టుకొలను తడిచేయండి వైగా గూడియుండ వారి మధ్య పెట్టుట దుస్తమని తలచి కాబోలు. సింహద్వారమున క్రతేరింపక దొడ్డి వాగిరింపడ ప్రవేశించెను. గతిలో విచారణ కేర్వాలుల జేయవలెనని పోలీసు వారి నుత్తరువు జేసెను. నిష్పంధితులు సరాసరి లోపలికి వెళ్లి తమస్థానముల గూర్చుండిరి. కార్యాలయము చుట్టు ప్రక్కల నుండి ప్రజలను తమి జేయవలెనని పోలీసువారితో మేజిస్ట్రేటు చెప్పెను. కాని ఒక్కొక్కరిని మానుములకాల మైనను వారట్లు చేయకాల కుండిరి.

సంవాదము.

తన యుత్తరువు ప్రతులను నిందితుల కంఠింప జేసితిరాయని మేజిస్ట్రేటు ప్రాసిక్యూటింగు ఇన్ స్పెక్టరు నడిగెను. వల్లెయని ఇన్ స్పెక్టరు ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను. నిందితుల కాప్రతులు చేరినట్లు కాగితపు గుర్తులచేపు కాబోలు! మేజిస్ట్రేటు నిందితులను ప్రతులు చేరినవా యని యడిగెను.

అవును మాకు చేరినవి.

నిందితులు డిఫెన్సు వెట్టుకొందురేమో యని మేజిస్ట్రేటు ఇన్ స్పెక్టరు నడిగెను. ఇన్ స్పెక్టరు అంతట నిందితుల నడిగెను. నిందితు లందరును ఏకగ్రీవముగ "లే"దనిరి.

మే:—ఈ సమయమున మీరు ఏమేని తెలుపుకొనదలచితిరా?

సాంబ:— ఏ సమయము?

మే:— ఈ సమయమున నేమేని చెప్పుకొందురా?

సాంబ:— ఈ సమయ మనగా నేమి?

మేజిస్ట్రేటు కొంతసేపు మిన్నకయుండెను.

జామీను నిచ్చుటకు మిక్కిల్లమున్న యెడల మీర దుగుకొనకచ్చును.

సాంబ: ఎన్నటికిని లేదు. పనికిరాదు. మిగిలిన నిందితులుగూడ ఆలాగే నిరాకరించిరి.

మే:—ఈ కేసువిచారణకై 17 వ తేది వాటికి వాయిదా జేసితిని.

సాంబ:—ఈ దినమే ఏల విచారణ చేయగూడదో?

మే:—సాక్షులు ఈదినము సిద్ధముగ లేరు.

సాంబ:—రేపేల గానూడదు?

మే:—నాకు శత్రు సైనికులతోగూడిన పని యుండును.

సాంబ:—మరి, యెట్లుండి కేమియుభ్యంతరము?

మే:—సైనికుల సేర్పాటుచేయుపనిలో నేను మునిగియుండును.

సాంబ:—అయితే వారితో నెంత కాలము ప్రార్థువుచుచుండురు?

మే:—14 వ తేది వరకు.

సాంబ:—15 తేది యేల గూడదు?

మే:—నాకు జేటుపని గలదు.

మేజిస్ట్రేటు అంతట ప్రాసిక్యూటింగు ఇన్ స్పెక్టరుచేపు తిరిగి, 17 వ తేది ఆయనకనుకూలముగ నుండునాయని యడిగెను. అనుకూలమే యని ప్రత్యుత్తరము వచ్చెను.

నేను నాయుత్తరువునకు ఆధారము గ చేసి కొని ప్రేటు మెంట్లుపతికా వరకు నుని మేజిస్ట్రేటు నిందితులకు డిగెను.

సాంబ:— అవును మీరిచ్చునెటల మాకభ్యంతరము లేదు.

నిందితుల కెల్లరకు ఒక్కప్రతి కొనగు దని మేజిస్ట్రేటు ఉత్తరువు చేసెను.

పోలీసు ప్రేటుమెంట్లు

కాకినాడ సబ్ డివిజన్ ఇన్ స్పెక్టరు కే. అప్పారావుగారు యాక్రిందివిధముగ ప్రమాణిర్కార్యక వాజ్యాలము నిచ్చిరి:—

డిసెంబరు 8-వ తేదీని సైన్యములువెడలిన సందర్భమున నేను డ్యూటీతోనుంటిని. గుడిపిళిలోని స్వరాజ్య కార్యాలయము వెల్లెలలి చేయవలె ననుద్దేశముతో యేడుపతాకములు వ్రేలాడగట్టుబడెను. ఆవిషయము చాల అర్జెంటైన దగుటచే జిల్లామేజిస్ట్రేటుగారు జెంబాలకు దీసివేయ వలసి నడిగ వా కొన్ని ప్రముగ నుత్తరువుజేసిరి. స్వరాజ్య కార్యాలయములోని వారు తాలూకా కొంగ్రెసు కమిటీ సెక్రటరీ మండపాక రంగయ్య నాయకులతో గూడ అట్లుచేయుమని తిరగ్గొనించిరి. జిల్లామేజిస్ట్రేటుగారి యుత్తరువుపై పోలీసువారు జెంబాలను తీసివేసిరి. మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు అదేమోదిరి జెంబాలు స్వరాజ్యకార్యాలయముపై వ్రేలాడగట్టుబడెను. ఈ విషయము జిల్లా మేజిస్ట్రేటుకును, డిప్యూటీమేజిస్ట్రేటుకును తెలియజేయబడెను. జిల్లామేజిస్ట్రేటుగారు కాని పైని ప్రమిలు ప్రాసీజరు కొద్దు 144 కేసు క్రింద 7 రోజుల వరకును జెంబాలు వ్రేలాడగట్టుబడ దని యుత్తరువు జేసిరి.

ఈ ఉత్తరపును దుర్భేదంబుగా వేయించిరి. ఈ సంగతిని తిట్టినట్లుగాను స్వంతముగ జిల్లా కార్యకర్తలు కమిటీ కేంద్రమును పాంబూరిగారికి చెప్పిరి. తొందరగా తొలగించలేదు. పోలీసుకాదు అంత తొలగించిరి. మూడు 200 మంది గాంధీజీ తొలుతయెలా కేటావేయును అచట గుమిగూడిరి. కొంతసేపైనపిదప రాత్రి 7-30 గంటలకు బు. పాంబూరిగారు అధీనముననుమిదనుండి యువస్వనించిరి. ఆ యువస్వనియును ప్రారంభించును, జిల్లామేజిస్ట్రేటుగారు తొందరగా తీసివేయించి, ఉద్యమము నకు ను భార తీ యలకును మాన భంగము గావించిరి. అట్టి యుత్తరపునే యుటకు జిల్లా మేజిస్ట్రేటు కేంద్రమును తీసివేయించి, అట్టియుత్తరపును తీసివేసి గాంధీజీ భంగము తీయటకే యనియు చెప్పిరి. ఆయుత్తరపునుకు బద్ధులైయుండక మరుసటి ఉదయము వేయి తొందరగా ప్రేలాడగట్టువని ఆయన కలహం చెప్పెను. బి. పాంబూరి యం. రం. గయ్యగారు, 6, 7 గంటలవఱకు బహుభూ ప్రతినిధులను వెల్లి తొండాలు ప్రేలాడదీయుమని సలహానిచ్చి వచ్చిరి. ఇందుకు ఫలితముగ బహుభూలో నాలుగుగురు తొందరగా ప్రేలాడ తీయబడెను. ఈరోజుదయం స్వరాజ్య అధీనున నొక తొందర వేయబడెను. నేను దానిని తొలగించును కోరితిని. పెద్దాత్తం కే. కామరాజు, యె. శుభ్రరావుగారు అట్లుచేయమని తీర సక్రమించిరి. అంతటనే ఆ తొందర తీసివేయించిరి. మరియొక తొందరవేయబడెను. అది యిచ్చు దెగురు మన్ను. యె. శుభ్రరావుగారు ఎట్టుబట్టున ఫలితమును రావదంబును తీసికొని వచ్చెను. అట్టి ప్రదర్శనములవలన రాజభక్తిపరులకు ఆగ్రహము కలిగి గాంధీజీ భంగముగల్గి అల్లరులుబడును. దెబ్బపట్టి మేజిస్ట్రేటుగారు సభలేమియు జరుగగూడదని యుత్తరపునే తీసి. ఈ యుత్తరపునకు బి. పాంబూరి యం. రంగయ్యగారు గారలు స్వీకరించిరి. ఒక్కొక్కని అరెస్టుచేసికొనిరియు, తొందరాయునున్న కొలదియు మూడుగంటల కొకతొందర కట్టెదమని వారు చెప్పిరి. రావచంద్రపురం పీఠం బి. సత్య కామరాజుగారుగూడ వారితోనుండిరి. ఆయనగూడ నిరాకరణ వాడియె.

ఈ వాతావృత్తిలను తిరిగి చదువబడినది సరిగా నుండెను.

- (సం) కే. అప్పారావు, యస్. వి. 9-12-21.
- (సం) జి. టి. పావ. బ్రాకెను, జిల్లామేజిస్ట్రేటు 9-12-21.
- (నిజమైకాక)
- (సం) డి. మహాలి.

10-12-21 జిల్లామేజిస్ట్రేటుగారి యనుమతిని. మే:—ఈవారములో జిల్లా యం. దంతం కొంత యుండ వలెనని నేను తలచుచున్నాను. సాంబ:—జిల్లా యంతయు కాగుగ నిప్పటికే కాంతము కనుపిండు. మే:—నాకు తెలియదు. నెమ్మది మీక తెలియగలదు. ఈ వారములో సంతోషమును గాంతము జిల్లా యంతట నెలకొనవలెనని నా కోరిక.

సాంబ:—మా ప్రజలు మాత్రము సంతోషముగాంతముతో నున్నారని నేను దృఢముగ విశ్వసించుచున్నాను. ఫిర్యాది పక్షపు సాక్షులకు 17 వ తేదీ నాటికి హాజరు కావలసినట్లు సమ్యులను బంతు దని మేజిస్ట్రేటు తనగుమాస్తా తో చెప్పెను.

మే:—మీరు డిఫెన్సు సాక్షులను పరీక్షిస్తే నెడరా? లేదు. ఎన్నటికినీ లేదు. మే:—మీ పక్షమున ఎవరైనను సాక్షులు గలరా? సాంబ:—మాకు అనేకులుగలరు. కాని మేమెవరిని వెల్లు కొనవలసినదో.

సమయ స్ఫూర్తి లేకుండుట అంతట మేజిస్ట్రేటు నలుగురు నిందితులను; రావచంద్ర పురం పీఠంబులకు తీసికొని కేంద్రముననుండి యుత్తరపు చేసి కొద్దయింది తడవలేదు. ఇచ్చటి కేంద్రము కొద్దయింది చర్య మజూరులకు వచ్చియుండిరి. మేజిస్ట్రేటు సమయమునకు తగిన ట్టుప్రవర్తించ లేదనిరి. సమ్యును కేసులను విచారణ చేయనప్పడు సమ్యును కేసులకు గల కారణములను తెలుపునట్టి యుత్తరపును ప్రారంభమున జరుపుట యాచారము గలదు. ఆయాచారమును గూడ మేజిస్ట్రేటు పాటించలేదు.

నాయకులసంతోషము

నిందితు లెల్ల సంతోషముగనున్నారు, తమకు గన్పించు ప్రతివారిని డిసెంబరు 31 వ తేదీలోపుగ ముగియజేయు స్వరాజ్యము

నుబోందు నవసరమున కారాగృహవ్యవస్థల వద్ద వేలకొలదిగ గూడవలసినదని పలుకుచున్నారు.

స్వరాజ్యపతాకము నిర్వహణముల యంతరము

పాంబూరిగారు స్వరాజ్యపతాకమును నిలవజెట్టు విషయమై తెలిపిన ప్రకారము చెలికాని రామారావుగారు కాకినాడలో స్వరాజ్య కార్యాలయముపై పతాకమును డిసెంబరు 9 వ తేదీ సాయంత్రము 5 గంటలకు నిలవజెట్టిరి. ఆ పతాక మును మరల ఎవరును ముట్టుకొనలేదు. కావున నది యిప్పటికిని నలులకే కార్యాలయముపై నెగురుచున్నది.

నెల్లూరు

నెల్లూరులోని ఇరువురికి విడి. ఒక్కొక్కరికి 1 సెం. క. ఇ (ఒకవిలేఖరినుండి)

నెల్లూరు, డిసెంబరు 10:—గుంటూరు వెంకట ముప్ప య్య చెవలలక్ష్మీనరసింహంగారకు నెల్లూరు జిల్లా మేజిస్ట్రేటు ఒక్కొక్కరికి ఒక్కొక్కసంఖ్యను కలిపి విధించిరి. 108 వ సెక్షను క్రింద పీఠపురిని జామీను నిమిత్త యడిగిరి గాని నిష్పందితు లిరువురును యువకులైనను దైన్యకాలుగు గనుక జామీను నిచ్చుటకు, నిరాకరించిరి. ఇటు మిగుల నన్యాయముగ నున్నది. ప్రజలు వేలకొలది గూడి నాయకులను కారాగృహ మునకు వెంబడించిరి. కారాగృహవ్యవస్థల వద్ద వారిని పు వ్వుటా లాలంకృతుల గావించిరి.

గుంటూరు కేంద్ర సమయము

తీర్మానములు.

గుంటూరు, డిసెంబరు 10:—నిన్నటిదినము గుంటూరు జిల్లా కార్యనిర్వాహకవర్గమువారు సమావేశమై యాక్రిందితీర్మానముల గావించిరి. పల్నాడు తాలూకాలో కొమ్మలను నాజ్జాత సర్కారులను ప్రవేశపెట్టుటకు ఆతాలూకా యంతయు తగియు న్నందున ఆంధ్రరాష్ట్రము కార్యకర్తలసంఘమువారి యుజ్జ్వల వదలవలయును. నిరంకుశాధికారవర్గమువాడు. నిషేధించినను ఈజిల్లాలో గాంధీస్వయంశ్రేణి జాతీయస్వచ్ఛందసేనను స్థాపించవలెను. కార్యనిర్వాహకసంఘమువారు ఒకయువసంఘమును నిర్మించివారికిసర్వాధికారము నొసంగిరి. నడింపల్లి నరసింహారావు గారు, మద్ది రాధాకృష్ణయ్యగారులు అందుసభ్యులు. జిల్లాలో కాసంతసాక్షాతమును ప్రవేశపెట్టునెడల యుత్తరపు నొసగవలెను. 144వ సెక్షనును ఖిక్కరించుటకు వ్యక్తులు తగియుండురు. జిల్లాతాలూకాసంఘముల సభ్యులు ప్రచారకులు, జాతీయ పాతకాలయపాధ్యాయులు తమతమ పలుల కట్టిపెట్టి స్వచ్ఛందసేన కులను ఏర్పాటుచేయుటకు తమయవచ్చుకొని వినియోగింపవలె ను. స్వచ్ఛందసేనకులనిప్పడే చేర్చుకొను చున్నారు. జేతభక్త వెంటుపయ్యగారును ఇతర నాయకులును ఇప్పటికే స్వచ్ఛందసేనకులు గ జేరినారు.

గుంటూరు డిసెంబరు 12:—ప్రస్తుతస్థితినిగూర్చి యోజించుటకై ఆంధ్రరాష్ట్రకాంగ్రెసు సంఘకార్యనిర్వాహకవర్గము ఈనెల 17 వ తేదీ కనివారము మధ్యాహ్నము 1 గంటకు గుంటూరుపురమునందు సమావేశ మగును.

గొల్లపూడి సీతారామశాస్త్రి క ర్యదర్శి

సత్యవల్లితాలూకా కాంగ్రెసుసభా సమావేశము గుంటూరు, డిసెంబరు 12:—సత్యవల్లితాలూకా కాంగ్రెసుసభ డిసెంబరు 21 వ తేదీని మధ్యాహ్నము సత్యవల్లిలో సమావేశ మగును. తాలూకాసభ్యులందఱును విచ్చేయువలెను. తాలూకా కాంగ్రెసుకమిటీకి సభ్యులను నియమించుట, ఫిర్యాపంచాయితీ కోర్టులు, ఫిర్యా ఖద్యుల దుకాణములు వాలంటీర్లను కేర్చుకొనుట మున్నగు విషయములను గురించి చర్చలు జరుగును. వాలంటీర్లుగా కేరగారువారందఱు సభకు రావచ్చును. వారు వెళ్లవారి సలహాను గైకొనవచ్చును. గ్రంథకర్తలును, ఉపస్థానకులును అగు చెలుకువాడ నరసింహం పీఠపురి లక్ష్మీనాయుడు, గుంటూరు వైశ్యప్రముఖులగు మద్ది వెంకటసుబ్బయ్య, శంకరలి రామస్వామిగు షగారం సభకు ఆహ్వానితురు. గొల్లపూడి సీతారామశాస్త్రిలు గారుకూడ రావచ్చును. సభ్యులందఱు తమకార్యదర్శు లిచ్చెడు కాంగ్రెసు సభ్యుని సర్టిఫికేటును గొనివచ్చుటకు ఉత్తమము. ప్రతిగ్రామమునుండి కనీసము 7 గురు సభ్యులు సభకు బంతులకే రి రావలెను అని డి. నరసింహంగారు మాకు నేడు తంతివార్తను జరిపిరి.

వేల్పు యువరాజుగారి

యోధులతో ముచ్చటించుట

లక్ష్మి, డిసెంబరు 11:—యవరాజుగారు చాలసేపు వేల్పునలోన, ముఖ్యముగ యోధులుగానుండి వేల్పు తుమ్మి కొన్న వారితోన ముచ్చటించిరి. మధ్యాహ్నము తనరాక గౌరవార్థము నిరుపేదల కన్నదానము చేయుటను యవరాజు గారు చూచుచుండిరి. కి వ డిబ్బన్నెరు పటాలము నుదరి నైది కులకు యవరాజుగారు బహుమతుల నొసంగిరి. విరోహముతో సంగ్రామమునందు ఈపటాలము అత్యద్భుతముగ బోలి ప్రవర్తింకె. వేల్పు యవరాజుగారు కొంచెముసేపు నై నికులకు ప్రోత్సాహమును హితోపదేశమును చేసిరి.

లక్ష్మి విశ్వవిద్యాలయపు సన్మానపత్రము యవరాజుగారి ప్రత్యుత్తరము

ఈదినము లక్ష్మి విశ్వవిద్యాలయపు విద్యార్థులను సందర్శించుటకు మీరు నాకతకాలమును గలంక జేసినందుకు మీకు ముద నముల నర్పించు చున్నాను. క్రీడా రంగము నందు విజయాలైనవారికి బహుమతుల నొసంగుటకు నాకర్హులైనాముగ నున్నది. నేను బాంబాయినగరములోను పస్యసిందిట్లు, సామ్రాజ్యచందతి యవజనులందు! నాకత్యంత ప్రీతి. వారివిద్యావివరములు, క్రీడలు, ఉల్లాసములు, బాల్యము గుణాతిశయములకు తోడ్పడు ఇతరసంకర్షములను కనుగొనుటకు నేను కుతూహలముతో నిరీక్షించుచున్నాను. నాప్రత్యేకాభీప్రాయ ప్రకారము ఈసభ ఉద్దేశంపడినది.

మానవునిగా విశేషములకు క్రీడాసక్తి అత్యధికముగ ప్రోత్సాహము నిచ్చుచున్నది అని మీరుగమనించిన. విషయము నిజమే. న్యాయముతో నాటలాడిన యెడల మానవునికి కొన్ని ఉత్తమతత్వములు కలుగుచున్నవి. అటలలో నెవనికి గాని కష్ట పడనిది ఫలముండదు. నీమధు, అనూయాపరుడు, దీర్ఘాభివనలేని వాడు, స్వపక్షవిజయమునకు తోడ్పడనివాడు అటలయం దుకీర్తిని సంపాదించగలడు. క్రీడాసత్తనకు మనోనిశ్చయము దైర్యమున్నయెడ అతడు వన్నె కెక్కును. అట్టివారే యుద్ధకాల ముందు సామ్రాజ్యమునకుతోడ్పడిరి. శ్రీవిశ్వవిద్యాలయ సాధించుటకు ఇట్టిగుణవిశేషములే తోడ్పడుచున్నవి. ఇందువలన నే మీరు అటలతత్వమును బహుమానముమీద నానామును విట్టుటకు నాకేలాటి అభ్యంతరములేదు. లక్ష్మి విశ్వవిద్యాలయము ఉన్న తదిద్యకే ప్రసేధమైనదికాదు. జాతీయగుణము ఈ విశ్వవిద్యాలయమునందు సహజరూపమున బాల్చుచున్నది. మీ విశ్వవిద్యాలయము తయారుచేసి బతుకీకీపం పెడు లోనాములన్ని మంచి ధర్మనిచ్చుగాక! పనిపాటలందు మీవిద్యార్థుల కన్ని సందర్భములందు విజయము చేకూరుగాక!

తాలూకాదారుల సన్మానపత్రము

భూస్వాముల ప్రతినిధులగు తాలూకాదారులు వేల్పుయువరాజుగారికి ఒకసన్మాన పత్రమును సమర్పించిరి ఆసన్మానపత్రము లోనిముఖ్యంశముల నిచ్చట ప్రకటించుచుంటిమి.

“ఆంగ్లప్రభుత్వమువారు మాజన్మస్మారక్యములను, హక్కులను గానాడుచున్నయకు మేము వారికి కృతజ్ఞులము. ఆంగ్ల సామ్రాజ్యసంబంధము భారతదేశమునకు తేమలాభముల నిచ్చుచున్నదని మేము దృఢముగ విశ్వసించుచున్నాము. ఈసంబంధము చెడనంత కాలము మాసంఘమువారి హక్కులు సురక్షితముగా నుండునని మాకుదోచుచున్నట్టి”

వేల్పు యువరాజుగారి ప్రత్యుత్తరము

మీరు నాకు సన్మానపత్రమును సమర్పించినందుకు నేను మీకు హృదయపూర్వకముగ ననుమనసించుచున్నాను. మీ పరిపూర్ణరాజభక్తిని గురించి నేను స్వయముగ జాణి సార్వభౌమునితో ముచ్చటించెదను. తాలూకాదారుల వంకపాఠసభ్యులు రాజభక్తిని గురించి నేను అనాదిగ వినుచుంటిని. కాలచక్ర మెంత దిరిగినను, మీరాజభక్తి నిమగ్నంకముగా నున్నదని వినుటకు నేను సంతసించుచున్నాను. ఈ రాష్ట్రములలో మీకు చాల పలుకు బడి, గొప్ప సాంఘిక నితి గలవు. అరేబియనురాత్రుల చిత్రనిధిత్రములను మీవిన ఈ తెలుగుల నగరునందు మీరు నాకు విందుచేయ నుద్దేశించుచున్నారని నే నుబ్బొగుచున్నాను. నా కండ్లమెదుట గను పట్టు వింతలను నే నెన్నటికిని తలుచుకాలను.

కానిగు ప్రభువుగారికి మీ వర్గమువారు చాల కృతజ్ఞులు. “ప్రజలయందు విశ్వాసము పెట్టి, తయారాక్షిణ్యములతో బాలించుటవలన, పాలితులకు పాలవలయును రాజభక్తి, పరిపూర్ణవిశ్వాసము కురుగలదు” అని అరేబికో సారి కుపస్యసింది యుండెను. ఈ పద్ధతి నవలంబించుట వలన నే, ఆంగ్ల సామ్రాజ్యము నిర్మితమైనది. ఈపరిపాలకపద్ధతి వల్లగాక యిది నేడు ప్రాప్తించుచున్నాను. (నకోమము)

లాల్ లజపత్తాయ సంవేశము.

దేశవాంధ్రులారా,

రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘము నేడు తెండుగంటలకు సమావేశమగును. ఈ సమావేశము నాయత్తరువువైసి ఏర్పాటు చేయబడినది. ఇది న్యాయరీత్యా బహిరంగసభ కానేరదు. రాష్ట్రీయులూ నిట్టిసంక్షిప్తసమయమున కాంతిస్థాపనమార్గముల నాలూ చించుటకు యేరాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘమువారు సమావేశ మగుట కు ద్వేషించిరి. దేవుని కి కమిషనరు గారు రాజద్రోహ సమావేశముల చట్టము క్రింద ఈసభ జరుగగూడదని యాటంకపరచిరి. ఇంతలో నేను సాక్ష్యమైనంతవరకు ఆరెడ్డుకాటండ ప్రయత్నించవలె నని గాంధీ మహాత్మునివద్దనుండి యత్తరువు వచ్చెను. ఈ సమావేశము ఆమిత ముఖ్యమైనది. దేవుని కమిషనరు ఈత్తరువు న్యాయవిరుద్ధమున నున్నది. పంజాబు ఆర్థికాధిపతి ధర్మమును విచారించు నటులు గాన్పించెను. ఇట్టిస్థితిలో సభనాపివేయటమగునని నేను వెళ్లకుండు సభ్యులగు నిచ్చుటకు గాని నాకు మన సామ్యుట లేదు. అందుచే నేను సభకు వెళ్లి జల్లా అధికారులదయ వచ్చేనేని ఆరెడ్డుగుటకు నిశ్చయించు కొంటిని. గాంధీ మహాత్ముడు సయితము ఈనాస్థానములో నుండిన నిట్లే చేయునని నేను తలచెదను. తరువాత జరిగిన సంగతులాయనకు దెలిసి యుండేనేని యిట్టి సలహా నాయన యిచ్చియుండని వాడే. నేను ఆరెడ్డు కాటండ నుండి జాతీయ సంరక్షణములో నీరుగుణమున మంచిసేవ జేసియుండేది వాడనే కాని యీతరుణములో ఆరెడ్డు కాటండ తప్పించు కొనుట న్యాయము గాదు. అట్లు చేసితి నేని నావై సహాహుల గల్గియుండెడివే. అట్లుజరుగుట మీకు ఇష్టముండదువా. నేను మనస్ఫూర్తిములేక ఆరెడ్డుగుటకు కొరకు లేదు. ఈసభకు నేను తప్పక వెళ్లితిరవలయును. అది నావిధి. నా ధర్మము. వెళ్లుమని నామనసు చెప్పుచున్నది. ఇట్టి పరిస్థితులలో నేను తప్పక చేయుచుంటి నేని, దేశీయులగు మీరును, మహాత్ముడును నన్ను తమించెదరుగాక!

నేను ఆరెడ్డునాస్థానే ఆగామహాత్ముడు సర్దారు సాహెబుగారు రాష్ట్రీయకాంగ్రెసు కమిటీ ఆధ్యక్షులుగ పని చేయుటకు మేము తీర్మానించితిమి. ఆగామహాత్ముడు సర్దారుగారి దేశభక్తియూ, విజ్ఞానశక్తి లభ్యమన మీరెగియే యున్నాడు. వారి నాయకత్వముక్రింద కాంగ్రెసు కమిటీ లన్నియును, రాష్ట్రీయులూని కాంగ్రెసు వారు బందలును తమ విధులను భక్తితో ధైర్యముగ నిర్వహించెదరుగాక!

నేను ఆమెరికానుండి బయట దేశిభక్తి చాలకాలము జెయిలకు పంపబడ నుంచని యనుకొనియే యుంటిని. ఆరునెలలు నా దేశీయులతోబాటు పనిజేయనిచ్చిన చాలునని స్నేహితులతో జెప్పియుంటిని. భగవంతుని దయవలన 19 మాసములు పని జేయనిచ్చిరి. ఇప్పుడు సంపూర్ణస్వాధీనాం దముతో, మనము జేసిన దంతయు మనస్ఫూర్తిగ దైవేచ్ఛ ననుసరించి జేరితిమని జెయిలకు వెళ్లుచున్నాను. నామనసులో నేర్చి మైన ఆనందముగాని భయముగాని లేదు. మనము త్రొక్కినవారి మంచిదనియే నాకు గట్టినమ్మకముగలదు. జయము తప్పక చేకూరును. నేను మరల త్వరలోనే విడుదల యై వచ్చి వివాలోబాటు పనిచేసెద ననిగూడ నమ్మకము గలదు. నేను మరలానున్న నేను సృష్టికర్తవద్దకు పోవుమం డుటచే నెట్టిదుఃఖమును బొంద ననుమా లేదు. నాకు మానవ దుష్టతలేము గలదు. గాంధీమహాత్మున కున్నంత ఆధ్యాత్మిక శక్తి నాకేమాత్రములేదు ఒక్కొక్కసారి నేను కోపము నణచిపెట్టుకొనలేను. నాకప్పుడప్పుడు రాగూడని ఆశక్తియు వచ్చెడిది. కాని నేనొకసంగతి మాత్రము చెప్పగలను. నే నేషని జేసి నను దేశము యొక్క బాగు నే మనసునందించుకొని చేయుచుంటిని. నేను నావిధుల నిర్వహించు టకు చాలతప్పుల జేసియుంటిని నాకు తెలియును. ఒక్కొక్క సారి నేను నాదేశీయులనునమ్మునొచ్చునట్లు విమర్శించియుండ గన్మును. ఇందులకు నా మితవాదిఆర్యసమాజసోదరులను నేను తుచుపణ నేడుకొనుచున్నాను.

ప్రభుత్వసేనకులగు దేశీయుల స్థితియే బహుచిత్రముగ నున్నది. వాటివల్లము నాకు బాగుగలేతియును. పూటగడవక పోవుటచే వారటులు తమకీప్రము లేకపోయినను సేకజేయవలసి వచ్చినది. నిరాకరణవారు తమరు వారి నేమాత్రమును తూల నాడవలదని నేను కోరుచున్నాను.

విజయ మెట్లు?

ఉద్యమవిజయమునకు కావలసిన మేమునగా:-

- (1) వివిధ జాతులవారికిని అన్యోన్యమైతి యుండవలయును. అన్యోన్యమైతిసహకారములను మతవిషయములనభంగము జేసికొనుట చావము.
- (2) దేశములో దౌర్జన్యమేమియునుండగూడదు. ప్రభుత్వోద్యోగులు ప్రజలను ఎన్నెన్నియో విధముల ప్రోత్సహింపవలెనున్నారు. ఎంతటి ప్రోద్బలము గల్గినను మనము దౌర్జన్యమునకు గడంగకుండవలెను. దేశభక్తియు, ధైర్యమును ధర్మమునై యున్నది. ఇప్పుడేమాత్రము దౌర్జన్యమువచ్చినను అంతర్వైషమ్యములు గల్గినను నాశనము చేచ్చిపెట్టును. కావున దేశీయులందఱును నిగ్రహభావముతో నుండవలెనని నేను మనస్ఫూర్తిగ గోరుచున్నాను. ఆరెడ్డులు జరిగినేని హఠాత్తులుగాని సభలుగాని జరుగగూడదు. కోర్టులకక్కరాదు. అందఱును కాంతమనస్కులై తమతమ కార్యములను కాంగ్రెసుసంఘాలనుగ నిర్వహించుచు, స్థానిక రాష్ట్రీయ నాయకులు చెప్పేట్లుల ప్రవర్తింపవలయును. అసహాయోద్యమము దౌర్జన్యరహితమగుట ఉద్యమవిజయమునకు ముఖ్యము. (3) కాంగ్రెసుప్రచారమున కేమియు భంగము కలుగగూడదు. కర్షణ ప్రచారము ఎక్కువగా వలయును. విదేశవస్త్రబహిష్కారము పూర్తి గావలయును. యువరాజు వచ్చినపుడు, అలంకారములుగాని సంతోషనివాదములుగాని జరుగగూడదు. మీరందఱును గాంధీమహాత్ముడు చెప్పినట్లులు నడువకలవలయును.

యువకుల కొకమాట

పంజాబు యువకులారా! మీకొకమాట జెప్పెదను విశ్వవిద్యాలయపరీక్షలు పూర్తి సగుటతో మీజీవితము సఫలముగాలేదు. స్వప్రయోజనమునకై కృషి గలుపువాడు మానవుడు గావాలను. మన చిన్నతనము లోనే ధీరాశ్రయముల చంపివేసి, నీచబుద్ధుల గల్గియుండి కులాసాగా జీవనము గడుపునట్టివరుకు బ్రతుకుటకంటె చచ్చుట మేలు. మీరు ఆగ్రహావేశపరులై ప్రవర్తించవలె నని నేను చెప్పటలేదు. మీరు శ్రేయగల పనులు చేడుగలవు. కర్షణను ధరింపుడు యువరాజుగమనమును బహిష్కరింపుడు.

స్త్రీల కొకవిన్నపము

పంజాబువారీయలులారా, మీరుగూడ దేశసేవ జేయ నుత్సాహంతులై యున్నారని నాకు తెలియుచున్నది. అట్టి సేవ చేసి స్వాతంత్ర్యమును గోల్పోయితిరేని మీరు అత్యవసరముగ నాకు నాకు తెలియును. మీరు చాలమంది జెయిలకు బోవ సిద్ధ ముగనున్నారు. కాని యిండియాలోని జెయిలులు, భూలోకనరకములు, అచట నెన్నెన్నియేనిభూగర్భములు విపరీతముగ జరుగును. కావున జెయిలుకు పోవుటను మీరు కొరకొనగూడదు. మీరు చేతుదగినపని కద్దడధరించుటయు, స్వశక్తికారమును జేయుటయునై యున్నది. మీరుచేయవలసినపని మరి యొకటి గలదు. దేశమునకై జెయిలుకు బోయినవారిపిల్లలను మీరు సురక్షింపవచ్చును.

నెలపు

దేశీయులారా, నేను నెలపువుచున్నాను. దేశముయొక్క గౌరవమును మీరు కాపాడెద రను విశ్వాసముతో నేను వెళ్లుచున్నాను. వంశమాతరమున్ను, తిలకు రాజకీయ సిద్ధాంతమును వాప్రియమైన పిల్లలు వారి నిద్దరినిగూడ మీకు వదిలిపెట్టి వెళ్లుచున్నాను.

లాహోరులోనున్న నాసోదరులను రావద్దని చెప్పియుండుటచే, మనమి కాటంకము గలుగకుండు నని కాతుండిరి.

డిసెంబరు 921 } మీరేమోభిలాషి,
ఉద 5 గంటలకు వ్రాసినది. } లజపత్తాయ
(బ్రెహ్మసంప్రతికనుండి)

ఆయుధ చట్ట క్రింద లై సెన్సులు:- 1920-వ సంవత్సరపు ఆయుధములలో రూలు 29 (2) క్రింద ఒకజల్లా కలెక్టరు తన జిల్లాకిచ్చిన లై సెన్సు నికొకజల్లా కలెక్టరు తన జిల్లా కు పయోగ పడ దని తీర్మానింప వచ్చునాయని సందేహమువచ్చింది. వైజెప్పినరూలులో, 1-వ సబరూలును క్రిందనిచ్చిన లై సెన్సును 2 (2) సబరూలుప్రకారము లై సెన్సుయధికారి తీర్మానింపవచ్చునని యున్నది. అంతేగాక యా లై సెన్సుచ్చినయధికారి మాత్రమేయని లేదు గాన నొకజల్లాలో తగినయధికారి లై సెన్సుచ్చిన పక్షమున అటువంటి యధికారముగల తనజల్లా కలెక్టరు సన్మయింప జేయవచ్చునని ప్రభుత్వమువారు తీర్మానించినారు (ప్రచురణసంఘము)

మాపిలాల విప్లవము

జిల్లామేజిస్ట్రేటు ప్రకటనము

కల్లికోట, డిసెంబరు 9:- మేలత్తూరులో తిరిగి 277 మంది శత్రుసైనికులు 2/8 గూర్ఖాపటాలమునకు వశపడిపోయిరి. ఒకతపాకే, 188 ఖడ్గములుగూడ గూర్ఖాల కిచ్చివేయబడినవి. 6 వ తేదీన పండికాడులో 450 మంది శత్రుసైనికులు 46 ఖడ్గములతో సహా అంగ్లేయులకు లొబడిపోయిరి. మన్నారపూటు లో 288 మంది పెరింతలపన్నాలో 742 మంది శత్రువులు లొబడిపోయిరి. నీలంబూరుకు ఈశాన్యదిశయందును, కల్లికావుకు ఉత్తరదిశయందును శత్రుసమాహముల విజృంభణము హెచ్చుచున్నట్లుగపడుచున్నది.

సైనిక ప్రకటనము

ఫిల్లీ, డిసెంబరు 9:- చులబారునుగురించి సైనిక ప్రకటన మిట్లు చెప్పుచున్నది.

“అంగ్లేయసైనికులు ఆగ్నేయదిశనుండి వాయవ్యమువరకు మండలమంత చుట్టివచ్చిన మిమ్ముల శత్రువుల విజృంభణ కొంత తగ్గినది. శత్రువులనష్టములు 38 మంది మరణములు 3 మందికిగాయములు, 45 మంది కైదీలుగాచిక్కుట. మానైస్యములో నేలాటి నష్టములు కలుగలేదు. శత్రువుల సేకస్థలములందు ఆ సంఖ్యాకులుగ తమంతటంతామే న్యాయముగ రచ్చి మానైస్యమునకు వశపడిపోవుచున్నారు. వారికుపాకులను, ఖడ్గములను ఇచ్చివేయుచున్నాడు. శత్రునాయకులు ఇంక చిక్కలేదు గాని పెద్దపెద్ద సైన్యములన్ని చిందరవంద చేయబడినవి. చిన్న సైన్యములు, మొండి శత్రువులు ఇంక లొబడవలెను. వేళమందంతటను మా సైన్యముక పర్యాయము చుట్టివచ్చినందు వలన, శత్రుభితి చాలవరకు షీజీంగినది. రాజభక్తుల విశ్వాసము కలపడుచున్నది. రాజద్రోహుల ఉత్సాహము తగ్గుచున్నది. మిగిలిన చిన్న శత్రు సైన్యములు రేయింబగల్లు వేటాడబడుచున్నవి. వారు చిల్లరచిల్లరగ మండలమునందలి వివిధ భాగములలో తప్పించుకొని తిరుగుచున్నందువలన వారిని పట్టుకొనుటకు కొంత కాలము పట్టును. సైనికులు, ప్రత్యేక పోలీసులు మండలమునందంతటను వెట్టబడుచున్నారు. ఇట్లు చేయుటవలన మిగిలినమాపి లాశత్రువులందు త్వరలో మనవశమగుటకు నీలంబడును. గతపక్షముడినములలో శత్రు సైన్యము ల సేకములు మాపరమైనవి. అంగ్లేయ సైనికులు వెల్లి పడినవారి సంఖ్య అట్లుండగ, 8769 మంది శత్రు సైనికులు, 1674 ఖడ్గములతో మాకు లొంగిపోయిరి. మండలమునందంతటను శత్రువులు ఇట్లు లొబడిపోవుచున్నారు.

నీటిఖర్చు

చెన్నపురిలో రోజుకు మనషికి 1 గాలె నీటిని సప్లై చేసి, మురుగుకాలువ పారుదల జాగ్రత్తచేయుటకు, సంవత్సరమునకు రు. 50,000 ఖర్చుగను. ఇది చూచినయెడల నీరసవసరముగ ఖర్చుచేయు తెంతలేపో తెలియగలదు. స్నానము దంతధావనము చేయునపుడు రోజుకు 5 గాలను నీరు పారుపోయుట బహుమలభము. చెన్నపురిలో నంద రిట్లు చేసినయెడల ఆనవసరముగ రు. 2,50,000 ఖర్చుగను. ఇదియునుగాక నీరు పార పోయెటతో దోమలకు నిలకడస్థలము తేర్చుడి మరేయో వృధియగును. మురుగుపారుదల చూచుటకు కొంత ఖర్చుగను.

ఇకన్నియు గమనించిన యెడల నీటి సప్లై సరిగ వాడుటకు ఎల్లగ సహాయ మవసరమని తేలగలదు. ప్రతివారును నీరు జాగ్రత్తగా వాడవలెననియూ, పారపోయెట దోషమనియు నందరకు తెలియజేయవలెను. విద్యాగోతులందఱును జనసామాన్యమున కీ సంగతి తెలియజేసి, జనసామాన్యములో జ్ఞానమలవడ జేయూ పక్షమును కార్పొరేషన్ రూలు జరిమానాలు మొదలైనవాని కన్న బాగా పనిజరుగగలదు.

ఏదవ రెడ్డిమహాజనసంఘసభ:- రెడ్డిమహాజన సంఘసభ డిసెంబరు 20-21 తేదీలందు కర్నూలుపట్టణమున సమావేశమగునట్లు ఆంధ్రప్రతికనందు ప్రచురింపబడియున్నది. ఆసమయమున అహమ్మదాబాదులో జేరియ మహాజనసభ కూడుటంబట్టి రెడ్డి మహాజనసంఘ సభకు విచ్చేసి, వారి యభిప్రాయముల వెల్లడి జేయుటకు యావస్థుండి రెడ్డిసోదరులకు మిగుల ఆసంభవము. ఈవిధమున నిర్ణయించుట ఆహ్వానసంఘమువారి యుద్దేశమేమి ప్రతి రెడ్డిసోదరునికి 3 వ యభిప్రాయమును ఉపపాదించి దానిని తీర్మానముగ నేయిటకు రెడ్డి జనసంఘమున హక్కుగలదు. గాన ఈ విషయమంతయు బాగుగ ఆలోచించి 20-21 వ సంవత్సరము జనవరి 2, 3 తేదీలలోగాని లేక అమాసాంతము లోపలగాని ఏర్పాటుచేసిన ఎల్లరికిని సౌకర్యముగ నుండునని తలంచుచున్నాము.

కేతు వెంకటరెడ్డి, కస్తీరెడ్డి చిననరసారెడ్డి.

ఆంధ్ర సహితానభి

ఉన్నవ లక్ష్మీబాయిమ్మగారి యువన్యాసము

నిన్నటి సాయంత్రము ర గంటలకు బ్రీఫి కేసులో గంత్ కోండాన్ మంటపమున శ్రీమతి ఉన్నవ లక్ష్మీబాయిమ్మగారు ఆచంట దుక్కిణమ్మ (బి. ఏ.) గారి ముఖ్యత్రుక్రింద ప్రస్తుత రాజకీయపరిస్థితులనుగూర్చి యావస్యనిందిరి. తత్పక్షకు వారి ముఖం పలువురు విచ్చేసిరి.

లక్ష్మీబాయిమ్మగారు పంజాబు వధలను ప్రస్తుత రాజకీయోద్యమతత్వమును గూర్చి విపులముగ చర్చించుచు తన దుస్థితినిగూర్చి తెలియజేసిరి 150 సంవత్సరములనుండి బ్రిటిషు పాలనను జరుగుచున్నది. కాని కాశ్యోతగు లాభములను భారతదేశము పొందలేదు. కొందరు అల్పసంతోషులు మనకు ఇనుప దారులు, తంతివార్తలు మున్నగునవి మనమోక్షముకొరకు కలుగజేసినవియు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు తెలివో మనకు ఆధోగతియే యనియు జెప్పెదరు. కాని ఈయనుపదారులు తంతివార్తలు స్వప్రయోజనపరమై స్వలాభమునకే ప్రభుత్వమువారు ప్రజేశ పెట్టినవియు నిజముగ మనలాభమునకే ప్రజేశపెట్టిన కొన్ని మాసముల క్రితము జేశాభక్త కొండా వెంకటప్పయ్య పంతులుగారు బందించబడినపుడు వారు తంతివార్త సంపత్తివార్తా కార్యాలయమువారు నిరాకరించినవియు ఇదియే ప్రభుత్వమువారి స్వలాభమును నిరూపించుచున్న దనుటకు ప్రత్యక్ష ప్రమాణమనియు ననిరి.

వాక్ స్వాతంత్ర్యము మనకు బాగుగ లేకుండ జేయుట గాక స్వదేశవత్తముల నమ్ముటగూడ ద్రోహమని ప్రభుత్వము వారు శ్రీమతి ఉక్తికావేది, నునీతిదేవిగార్లను (శ్రీయుత వాసుగారి భార్య సోదరిరత్నములు) బందికృతులను జేసిరి. ఇంతకంటే భూరముగలదా యనిరి. ఇదియుగాక దేశనాయకులగు లాలాబజపతిరాయి, చిత్తరంజనరావు మున్నగు వారిని చెఱసాలకరించిరి. జాతీయోద్యమము నెట్లునును జంపవలెనని ప్రబలయత్నములను ప్రభుత్వమువారు చేయుచున్నారు. కాని మనము మనశ్చరలయధాంగలము కాజ్ఞి వారు చెఱసాలకు ప్రభుత్వమువారిచే బంపబడిరని వారిస్థానము నాక్రమించి మనధర్మమును అహింసానిధాంతమున కనుగుణముగ నిర్వహించి స్వరాజ్యము త్వరలో సిద్ధింపనట్లు ప్రయత్నింపవలయును. ఉపన్యాసముచిట్టుట కిదిసమయముగాదు. ప్రతిజ్ఞము మననాయకులు, నాయకులు మనవధ్యనుండి విడదీయబడి బందీలుగ జేయబడుచున్నారు. కాన మనము సదా క్యాసిక్తుతవహించి గాంధీహత్యకుడు చెప్పినట్లులు స్వదేశోద్యమమును పూర్తిగ కొనసాగింపవలయును. గాంధీగారు సాక్షాత్తు పరమయోగి, ధీశవంతుని అపరాధతారము. మనల నుద్ధరించుటకు అవతారమునెత్తిరి. కాన నిజముగ అమనయెడల మనకు గౌరవము గలదేని మనకష్టములహిని స్వరాజ్యమును బడయ నభిలషించెదమేని విశేషవత్తధారణము నేటినుండియైన విస్మరింపుడని మిమ్ములను ప్రార్థించుచున్న దానను. శ్రీలు చేయతేని కార్యమొక్కటయు లేదు. గాంధీహత్యకుడు శ్రీలు, న్యాయవాదులు, విద్యార్థులు రైతులవై స్వరాజ్యనిధికి ఆధారపడి యుండిరి. కాని న్యాయవాదులు, విద్యార్థులు తోడ్పడక న్యాయస్థానములకు కళాకాలలకు, బోవుచునే యున్నారు. కాన మనమైనను తోడ్పడకున్న లాభములేదు. మీ భర్తలను స్వదేశీ చీరలు గొనవలయు నని బ్రతిమాలుడు. వారిని దూరకుడు. నున మిమ్ము స్వదేశీవ్రతము నవలంబించుటచే ఇంగ్లాండులో కల్లోలముగ నున్నది. లత్తులలోది ఆదాయము వారికి పడిపోయినది. లంకామైత్ర మాంచెస్తన ప్రజలు తిండిలేక మాడుచున్నారు. అమెరికావారు తమకీయవలసిన ఋణమునిచ్చి వేయవలయునని బ్రిటిషువారిని గోరుచున్నారు. ఇట్లనుయమున మీరందరును ప్రయింటును ఒకరొకరినను బెట్టి నాలుగువడికి గడ్డలను నేయించి స్వదేశవత్తములనే ధరించి మీపిల్లలను భర్తలను గూడ తువకు ప్రాభేయపడియెను, ఖద్దరువత్తధారణము చేయుటలు కృషి నెత్తితేరేని మనసొమ్ములంతయు మనదేశములోనే నిలిచిపోవును. మనప్రజలకే స్వవిధముల జీవనోపాధిగల్గును. భుక్తియు నాదు ఆధికపు విక్రమలకు తాళలేక స్వరాజ్యమునిచ్చి పతిరెడదనిరి. మనకు తుదకు మాట్లాడుటకైన స్వాతంత్ర్యములేదు. అట్టిబ్రతుకకంటే స్వరాజ్యస్థానమునకు బ్రయత్నించి బందికృతలై అచటనే ఆకృష్టజన్మస్థానమునే ఆయననామమును సంస్మరించుచు ముక్తిబొందుట మేలనిరి. బ్రిటిషువారివై మనకు కోపములేదు, ఏ వ గిం పు లేదు. మాస్వధర్మముల మాకు

నీయవలయునని గోరుచున్నారము. వారిని దూషించుట లేదు. నిజస్థితులను వాకిత తెలియజేయుచున్నారము. చాలవరకు స్వదేశవత్తధారణమును గూర్చి ప్రస్తావించి నేటినుండియైన స్వదేశదీక్షను గైకొని స్వదేశవత్తధారణమును జేయుటయేగాక రైలుదగ్గరకును బ్రాములదగ్గరకును, మరితరముఖ్యవిధులకేగి ఖద్దరువత్తములను విక్రయింపవలయు ననిరి. శ్రీలంధరును స్వచ్ఛంద సేవకురార్లుగ జేరవలయుననిరి. అట్లు చేర దలచుకొన్నవారు దుక్కిణమ్మగారిలో స్వయముగ మాట్లాడవచ్చును, లేదా ఉత్తరములకముగ కనుగొనవచ్చుననిరి. ఉపన్యాససందర్భమున చీరాల పౌరుల మనోనిశ్చయమును గూర్చిగూడ మాచించిరి. నవనాగరికమోహితులై శ్రీలు సెబ్బులను, మొగము మెరుగలను, ఫేస్ షాడులను ముఖమున రుద్దుకొనుచున్న దురభ్యాసమును ఖండించి వానివలన కల్గు అనర్థములను తెలియజేసెను. నీకాయ నున్నపిండికంటే సబ్బులెంతమాత్రము మంచివికావనిరి. మొగమును మరింత పొడగుననిరి. జపాను, దక్షిణాది చీరలను నేటినుండిన వర్జించవలయును. పూర్వపు నల్లగాజులను తప్ప ఈ క్రొత్త రుగురంగు గాజులను ధరింపవలదనిరి. అంగభాషావిద్యాభ్యాసమువలన గల్గిన నష్టములను తెలియజేసి మన పురాణములయందు భక్తివిశ్వాసములను తగ్గించెననిరి. ఉపన్యాసమును వినుటలోనే సుతప్తిజెందక మనోవాక్కాయకర్మల స్వదేశీవ్రతమును తక్షణము ఆవలంబింపవలయు నని వేడుకొనెను.

అధ్యక్షురాలునకును ఉపన్యాసకురాలునకు వందనములతో సభ ముగిసెను.

వృత్తాంత లేఖలు

నెల్లూరు.

(క్రీస్తువిశ్వాసము)

డిసెంబరు 6: - మాజిల్లా కలెక్టరుగనున్న కామ్యుగారిని మార్చివారు. వారిస్థానమును పూర్వ మొకప్పుడు మాజిల్లాగా గూడుచు దీనిజా సబ్ కలెక్టరుగ నుండినవూర్తగురు వచ్చెదరు. డి. పి. డబ్లియు ఇంచనీరుగు దంగనామల వాయుగు గారిని నెట్టి పేరుమార్చినారు. వారి స్థానమున వేల్పునకుండి వార్తి గారు వచ్చెదరు.

పండిత సమావేశము.

ఈ నెల 4 వతేదీన రాజాగారి కళాకాల సభమున బ్రహ్మశ్రీమహాపాధ్యాయ వెంటటరాను కామ్యులవారు అముక్తమూల్యరాధర్మకమ వ్యాఖ్యానమును శుభస్యం చిరి. ఆసభలో బుచ్చిరెడ్డిపాఠం జమీందారులు దొడ్ల రామిరెడ్డిగారు శ్రీ కామ్యులవారికి పండిత సత్కారముగ నూటపదార్లనుచదివించిరి.

కనలు.

నెక్తె 18 కిందపూచీత్తుల శోభంగువని శోటీసులు వారిచే బంపిన ఉదయగిరితాలూకా చినసూచనము గ్రామ వాస్తవ్యులగు గుంటూరు వెంటకునుబ్బయ్యగారి యొక్కయు విశాఖపట్టణ కైద. పాఠశాలనువదలి ప్రచారము చేయుచున్న జైల్ల వెంటకుననింపంగారి యొక్కయు కేసు ఈ నెల 10 తేదీన కలెక్టరుగారి విచారించెదరు. వారాయణరెడ్డిపేటలో కల్లెత్రాగువారిని నిర్బంధించిను శేధముమీద పదమూగురికి నెల్లూరు సబ్ మాజి శ్రీ టు గారికి నెల కలిశిక్షనువిధించిరి. ఇప్పుడేది ఆపీనులలోనున్నది. ది పూర్వలోనుండుకల్లంగడినిలిగి దెట్టినినిని శేధముగ్రంథ పత్రాధర భూస్వాములును నుంచి పలుకుటచే గలవాడునునను కేసు రెడ్డిగారిని పోలీసువారు కేసు నెట్టిరి. అదిబుచ్చిరెడ్డిపాఠంలలో నేటి విచారణవచ్చును.

పొండి ప్రచారము.

మాపురగిరియొనున తిమ్మనపురక భాండాగారియిన కనుబంధముగ నొక కొండిభక్తక భాండాగారును గూడ స్థాపించిరి. ఇంద్రప్రస్థము 100 కొండి పుస్తకములుగలవు. పురగండిర పండితి భూపతివాలయమునకు, తెనుగు ఇంగ్లీషు పత్రికలతో గూడ నైనుకొండి వార్తపత్రికలుగూడ వచ్చుచున్నవి. పురమున వెక్కువడల విద్యార్థులు, పొండినభక్తి సింపుచున్నారు.

తెనుకు

డిసెంబరు 6: - మాగ్రామమున బోర్డు హైస్కూలులో చదువుచున్న 7 లేక 8 మంది విద్యార్థులు 1 తేదీనుండి తరీయ మహాసభాశ్రీ గ్రామము ననుసరించి మానుకొని వారు ధరించి

యన్న విశేషవత్తముల నగ్ని జేవున కరిపించి జాతీయ విద్య నభ్యసించ నమిలోత్సాహముతో జాతీయ పాఠశాలకరిరి.

తెలుగు తాలూకా తిరుగుగ్రామ మనసబుకరణములగు మ-రా-రా-శ్రీ చిట్టూరి యింద్రయ్యగారును, చిట్టూరి అయ్యత రామన్నగారును, తెలుగు కల్యాణారాయణగారును, సదరు తాలూకా యిలాళా యిగ్గనము గ్రామోద్యోగి యిబ్రహీము రాజీనామా నొసంగిరి. మా తాలూకాలో గ్రామోద్యోగముల ను నిర్వహించినవారలలో వీరిలే కుండజినారు.

నాటకములు.

మా గ్రామమునకు సుమారు 5 మాసము క్రిందుట సురభి కంపనీ వచ్చి నాటకములను ప్రదర్శించుచున్నది జాతీయ పాఠశాల ప్రధానోపాధ్యాయులు మరికొందరభియానుమున్న ఒక నాటకము ప్రదర్శించుట వలననచ్చుకు ధనమును జాతీయపాఠశాలా పోషకాగ్ధ మీయనలసినదని కోరిరి. అందుకు మేనే జరు సమ్మతించి 4-12-21 తేదీ గాత్రీ కుళలక నాటకమును ప్రదర్శించివానికివచ్చినధనము రు 97.0.0 లగాను వారి ఖర్చులు పోను మిగిలిన రు 60.0.0 లు నిచ్చి (ఒకవిశేషభక్తి)

అనంతపురం

(ఒక విలేఖరినుండి)

డిసెంబరు 7: - కొన్ని దినముల క్రిందుట నీ గ్రామమున కాంగ్రెసు వాలంటియర్లుగా పనిచేయుచుండిన లక్ష్మీపతినాయుడు, ఏకాంబరంశెట్టి మొదలగు యువకులవై పోలీసువారు, కల్లు త్రాగెడువారిని దౌర్జన్యముతో నడ్డగించెదరని కేసుచేసిరి. తగు మయిన సాక్ష్యములేదని మేజిస్ట్రేటు ముద్దాయిలను విడిచిపెట్టెను. ఇట్లుండగా గతిమాసమున మంత్రి రామారాయని గారు మా గ్రామమునకు విజయించేసిరి. ఆనాడురాలో హరితాళము గావించబడెను. సర్కారు యుద్యోగులు తప్ప తదితరులు మంత్రిగారి వెదుక్కొనజోలేదు. మంత్రిగారి వ్యాసమున కత్తెన సరములయిన బండి, బ్యాండు, గ్యాసు లైటు మొదలగునవి దొరకకపోగా పోలీసువారే శ్రమపడి కొండలను పోలీసు కా పలాతో తీసికొని పోగొలిగిరి. నాటి సాయంత్రము సబ్ మేజిస్ట్రేటుగారు బజారునకుపోయి దుకాణాదారుల నంగడులు తెరువుడని భయనయముల మందలించెను. కాని కాశ్యము లేక పోయెను. ఈ తమాషా చూచుట కక్కడ కొందరు బాలురును యువకులును చేరిరి. సభశీకృతప్రయత్నము గాక చుండిపడుచున్న మేజిస్ట్రేటుగారి కాంగుపులొనుండి, గాంధీ మహాత్మకు జై యను జయభాసము కర్ణకతోముగా వినబడెను. ఇట్లనుట వినియు నూరకుండుట మేజిస్ట్రేటు ప్రతివక్త భంగకర మని యెంచి యాంగుపులొన్న రామిరెడ్డి యను నొకబాలుని పట్టి తెప్పించి తాణాలో నుంచెను. ఈ వృత్తాంతమును విని పి. పి. కవిగా రచ్చటికి వచ్చి రామిరెడ్డి నరెట్టుచేయుటకు కారణమే మని మేజిస్ట్రేటు నడిగెను. ఆయన ప్రత్యుత్తరము చెప్ప నవసరము తనకు లేదని నిరాకరించెను. అతక్షణమే యా బాలుడు మొదటి గ్లాసు మేజిస్ట్రేటుచే విచారింపబడి కిక్కి విధింపబడి యారాత్రియే బళ్లారికి గొంపొబడెను.

దాని కనుబంధముగా, ఏ. పేరనార్యకవిగారు, వారాయణస్వామి మున్నగు వారార్ధమై 128 నెక్తె ప్రయోగించబడి పోలీసువారిచే కేసు నెట్టుబడినది. ప్రాసిక్యూటర్ పరము సాక్షులు సబ్ యిన్స్పెక్టర్, సబ్ మేజిస్ట్రేటు, గ్రామ మేజిస్ట్రేటు తప్ప నితరు లేరగు లేరు. వై రామిరెడ్డిమీది కేసున గూడ నీ ముగ్గురే సాక్షులు. ఈసారి కేసును డిస్మిక్లెక్తు విచారింపక తాలూకా తహశీల్దార్వారిని విచారింప నుత్తర వొసంగిరి. గత మాసమున 28 వ తేదీన జిహాజ గావించబడెను. ముద్దాయిలలో వారాయణస్వామి యను నొక వాలంటియర్ మాత్రము నకీలును బెట్టుకొనెను. నాడు సబ్ మేజిస్ట్రేటుగారి సాక్ష్యము మాత్రమయినది. ఆయన ఏ పత్రికయు నిడివజుట జదివిన పాపమున బోలేదట. గాంధీ మహాత్ముని యుద్యమము హింసారహితమయినదని గూడ నాతనికి తెలియదట. అనంతపురమున కాంగ్రెసుసంఘ మొకటున్న దని గూడ నాతనికి తెలియదట. గాంధీ మహాత్ముకు జై యనుట దౌర్జన్యమున కాహ్వనముట. "ఏ యధికారమున నీవు మానిన యంగడుల తెగింప బ్రయత్నించితివి" అని వకీ లడుగగా తాను సబ్ మేజిస్ట్రేటుయ్యు రివిన్యూఆఫీసరుగాన నావనికి ప్రయత్నించితిని యాత మత్తర మొసంగెను. రివిన్యూ ఆఫీసరున కయినా యట్టి యధికారమెచ్చట నున్నదని వకీలు ప్రశ్నింపగాది తనకు తెలియదని యు నట్లు చేయుచున్న తన యుద్యోగము పోవునవభయముతో నట్లు ప్రవర్తించితినియు మేజిస్ట్రేటుచెప్పెను. నాడు విచారణ ముగియలేదు. చిన్న యుద్యోగియులు వైవారిమన్నన ఒడయుటకు వారి యిష్టమునే యనుసరింతురుగాన స్వతంత్రిమి న్యాయమును నిష్పక్షపాతముగ బాలింపలేరు గావున నీకేసు మొదటి గ్లాసు మేజిస్ట్రేటునొద్దనే విచారణగావలెనని వకీలు బ్రాన్సువురు కోరగా డిస్మిక్లెక్తు దానిని నిరాకరించెను. ఈ నెల మొదటి తేదీన కూడ విచారణ తాత్కాలికపద్ధతే జరిగినది. మరల నేటికి వాయిదా వేయబడినది.

ఆంగవ రక్షణ

జననములరు అందు నీయు నావిగేషు కంపెనివాడి సాం

విచ్చిత ఆలోచనలు

ಪಾರ್ಶ್ವ ಶಾಮಿಕ ಸ್ತಿತಿ

నాకావ్యాపారము

५२३५

ఆంధ్ర విజయము. సా. శా. ౧౭౭౭, మార్చి ౧౭, ౧౮౭౭.

తంతివిలాసము "సూర్యుల్" మదాసు.

వివరములకు వ్రాసేందు.

V. M. ANNAJEE
Whole sale & Retail Chemists & Druggists.
2/200 MINT STREET, MADRAS.

భాగ్యరత్నము

ಗ್ರೇಟ್ ಯುನೈಟೆಡ್ ಸ್ಟೇಟ್ಸ್ ಆಫ್ ಅಮೆರಿಕ

ఖరీదా, విశాఖపట్నం జిల్లా

అమృతా నన్నది! కృతా సిద్ధమగు!!
1922 సం॥ స్వదేశీకృతా లెండరు
మహాత్మాగాంధీ, ఈ లో॥ తెలగు

పటములు అందు		తర్జుమలు అతిశా
లో కలవు. కొలది		లు పంపి, ముందుగ
కావ్య లెండరులు		విజ్ఞప్తు లేనుకొ
మూర్తిమేషుడింప		వలెను.
బడుచున్నది గాన		

వెల స్వాకింగు హాస్టీజి వహ 13 అణాలు,
మేళారకం కస్తూరి, గోరొజనం,
కుంకుమపువ్వు, పచ్చకర్పూరం ధర
సహాయ - గ దొరకును.

ಕಂಠವಿಲಾಸಿಣು: ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೫೭೭ ಅಂಶ. ೫೦, 'ಕ್ರೋಲಾಪುರ್' 256, ಜನಾರಾಣ್ ಕಾಡ್, ಪುರಾಣ

ఆరోగ్యములకు

ఒక మూరము ౧౩౩

తక్షణమే మీరు
ఒకరూపాయి మాత్రము ఖర్చుచేసి

ఆత్మంకవిగ్రహమాత్రమను నేపించిన
చాలాను.

జాబితోలు ప్రాచీనవానికి ఉచితము.
 తీర్చబడును!

పైద్యకా (ప్ర) మహాశంకర్ గోవిందజీ,
అతనిని గృహయావధాలయము, 26 బ్రాహ్మణ మదరాసు.

వ్యవసాయంలో లేని చదువు

ఈజిప్టును మొన్న కల్లినట్లు ఆతిస్వల్పకారణము వల్ల పుట్టికట్టు కనబడుచున్నది. ఒక చిన్నదోమ పెద్దదనుగల చికాకు పుట్టించును. అణామూత్రపు చిన్న క్రిమి ఎంత పెద్దదల వంటి వైనను చంపగలదు. యూరితిగ నే పెద్ద నడనడికవల్ల పెద్ద పెద్ద ఊళ్ళు కల్లి రావ్వి పరివర్తనములు సంభవించును. స్వల్పముల నెన్నడు పరిగజింపకుండకూడదు. ఒకప్పుడు ముఖ్యము లనుకొన్న వాటికన్న స్వల్పములే బలవల్లకారణము లగుచు న్నవి. బ్రిటిషు వుద్యోగస్థులకు యాజ్ఞప్రకారము తమ వ్యవహారములు నిర్వహించుటలో యాజ్ఞ ప్రజలయెడ మంచినడతలేక పోవుటచేతన, ఆ ప్రజలను తీవ్రగా సన్మానించకపోవుట చేతను యిప్పుడు ఆ దేశమున క్రొత్త పరిపాలనావిధాన మేర్పరచబడిన వచ్చినది. ఆ దేశమున కిదివరకు మనముచేసిన నవహాపకారములు బూడిదలో పోసిన పన్నీరాయెను. ఆ ప్రజాసారాగమును మనము కోల్పోయినాము. పెహుళక యిండియాలోని మహాజ్ఞానకు కూడ యీ సూక్ష్మకారణమే అనగా మన ప్రవర్తనయందలి లోపమే, కారణమయి యుండుచున్నది. స్త్రీమర్దకల యిండియాకును యింగ్లాండుకును వున్న దూరము మరింత హెచ్చుకొనెనని ఒక ఇండియాదేశపు యజ్ఞకుడు నుడివెను. వాని అభిప్రాయ మేమనగా, స్త్రీమర్ద వుండుటచేత బ్రిటిషు వుద్యోగస్థులు చీటికిమాటికి కలవులలో వారి స్వదేశ మగు యింగ్లాండు వెళ్ళుచున్నారనియు పూర్వము యీ స్త్రీమర్ద లేక ముందు రాధారి పదవలలో రాకపోకలు కష్టతరము లగుటచేత, వుద్యోగస్థులు సంవత్సరములకొని యిండియాలో నివసించియుండెడివారనియును తత్కారణముచేత పూర్వము వారికి యిండియాదేశజ్ఞానము అభివృద్ధిపొంది ఆ దేశమునందు ఎక్కువ అభిమానము కలవారగుటకు ఎక్కువ అవకాశము లుండెడివనియును, అయినచునీ యభిప్రాయము. ఒకరినొకరు తెలిసి కొన్నట్లుయితే సాధారణముగా వారిరువురకు యుద్ధము తటస్థించు గనుక మన ఈ వుద్యోగస్థులను ప్రాక్యామ్రాజ్యభాగములను యేలుటకు పంపించక పూర్వము వారికి మంచి నడవడిక బోధన చేయవలెనని కొంద అభిప్రాయపడుచున్నారు. యిది మంచిప్రభా. న్యాయమైనది కూడను. కాని మంచి నడవడిక నేర్పితే వచ్చేదాడు. మంచినడతయొక్క బాహ్యరూపములే నేర్పేగలము. అది యెట్లన 'ఒక వుద్యోగస్థుడా! నీవు ఇండియా దేశములో తగు మనుష్యులతో మాట్లాడునప్పుడు, నోట్ల చట్టవైట్లకొని కుర్చీపై వికారముగా ఆసీనుడవై, పగోతము బూజరాదు' అని చెప్పగలము గాని సామాజ్యజను నీ ద్యుమునకు వచ్చినప్పుడికిని నీవు ప్రత్యక్షాన మాచరించి, స్వితపూర్వ భాషివికముచుని బోధించుటెట్లు. యిది సాధ్యముకాదు. సాజ్యత గ్రంథ పరిశోధనవల్లరాదు. ఇది నేర్పటకు వీలులేదు. ఏ పరిశోధనములవల్లను యిది శోధించలేము. యిది కేవలము ఆత్మవికాసమువల్లనే వచ్చును. యాజ్ఞప్రకారమున గలిగిన ప్రబోధమువల్ల మన జీవితములను బాగుచేసుకోవలెను. ఆడంబరము, దంభములేని అన్యజనుందరమగు జీవితములు జీవించవలెను. వరము పిచ్చకాదు. కేవలము సాంఘిక మర్యాదలను కాపాడుటకు ఏర్పాటుపడెడిదాదు. మతమనునది మానవ జీవితమునకు ముఖ్యమైన విషయము. జర్మనీదేశము పశుత్వమునకు పరితమగట, గర్వ భూయిష్టమగుట, తటస్థించుటకు కారణము వారు ఏనుక్రిము చెప్పినటువంటి సీతీమార్గమును మరచి, 'నవంతి సంత ధైర్యకాదపిలబుండుమున్నంత' అను న్యాయమును తూలనాడి సమస్త సౌజన్య సౌశీల్యమును ఆధారమైన వినయమును కోల్పోవుటయే కదా. యథార్థమేమనగా ఎవడు 'ఆత్మ వత్సర్య భూతాని యాపశ్యతి సపశ్యతి' అనిన్ని యితరులు తనకెట్లాచరించవలెనని తాను కోరనో తానట్లే యితరులకాచరించవలెనని, వున్న యీ సంగతులపై సకల సౌజన్యత ఆధారపడియున్నదని గ్రహించునో వాడే నిజమైనజ్ఞాని. యీ సత్వమును జర్మనీవారు గ్రహించక, ఇనుము, రక్తము తమకు మోక్షము నిచ్చునని ఆశపడిరి. యీసత్వమే న్యాయసారము. మిక్కిలి నిష్ఠాయమైన మార్గముకూడ నిదియే. మన వుద్యోగస్థులు వారు పరిపాలనచేయు దేశములయందలి ప్రజలను ప్రేమించి, వారిలో సానుభూతికలిగి వారికి తోడ్పడుటయే ధ్యాయనిర్మి, వారి పురుషార్థమిన్ని. ఎంచి యుండినయెడల యాజ్ఞప్రకారముగాని, యిండియాకుండుగాని, అక్రికాయందుగాని మన కేచిక్కులు ఎన్నడురావు. ముందు ఆత్మవికాసము పెంపొందిన యెడల సౌజన్యత దానంతట అదియే వచ్చును. (మైమేగజిల్)

దక్షిణాఫ్రికా భారతీయులు

నాగరిక ప్రపంచమున కొకవివతి
దక్షిణ ఆఫ్రికానుండి తిరిగివచ్చి సి. ఆర్. నాయుడు గారు యీ క్రింది వివతి పత్రమును ప్రకటించుచున్నారు:—
సోదర సోదరీమణులారా:—
నాగరిక ప్రపంచమునందు భూతదయగల వారందరి యీ క్రింది వివతి పంపుకొనుచున్నాను. నా స్వదేశమగు భారత భూమికి న్యాయము సమకూర్చి ప్రపంచమునందు 5 వ భాగముగ రాజ్య బ్రిటిషు సామ్రాజ్యపు గౌరవమును కాపాడుటకై మీరు సాధ్యమైనంతవరకు కష్టపడెదరని నమ్ముచున్నాను.
1860 వ సంవత్సరమున ఆంగ్లేయులు దక్షిణాఫ్రికా ప్రవేశించి భారతీయులను కూలీలుగ తీసుకొని పోవుటకు ప్రారంభించిరి. మనకూలీలు తక్కువ జీతములు పుచ్చుకొనుచుండినను శ్రద్ధతో పనిచేయువారు మన కూలీలకు ఎట్టి లాభము కలుగక పోయినను, అచిరకాలములోనే నేటాలు మిగుల అభివృద్ధి చెంది దక్షిణాఫ్రికా ఉద్యోగవనమును పేరు పొందెను.
ప్రస్తుతపు నేటాలు సౌందర్యము, విశ్వవ్యయ భారత కూలీల కృషి ఫలితము. అయినను 1895 సంవత్సరపు 17 వ చట్టము ప్రకారం నేటాలు ప్రభుత్వమువారు దక్షిణాఫ్రికాకు వచ్చు ప్రతిభారతీయునివైనను పన్ను విధించిరి. 1914 వ సంవత్సరమున గొప్ప సమ్మె జరిగిన పిమ్మటనే యీ పన్ను రద్దుచేయబడెను. అజే సంవత్సరమున సాలమక విచారణ సంఘమువారి సలహాల ననుసరించి ఉపకాంతి చట్ట మొకటి ఆమోదింపబడెను. ఈ చట్టము అములు నందుంచుట వల్ల 1914 మొదలు 1920 సంవత్సరము లోపుగ పదమాడువేల మంది భారతీయులు దక్షిణాఫ్రికాలో తమకుగల కష్టాంత హక్కులు, పురోభివృద్ధి పదలుకొని, ఇండియాకుతిరిగి వచ్చిరి. ఈభారతీయులకు మామూలిన లాభమేమనని ఇండియాకు తిరిగి వచ్చుటకు ఖర్చులన్నియు ఇచ్చుటయే.
భారతీయులు భూమిసంపాదించుటకు వ్యాపారము చేయుట మున్నగువిషయములపై ఆలోచించుటకు 1920 వ సంవత్సరమున దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమువారికి విచారణసంఘమును ఏర్పాటు చేసిరి. ఆ విచారణసంఘమునం చొక్క భారతీయులైనను నియమింపబడలేదు. భారతీయుల కష్టముల తెలియచెప్పటకు ఇండియా ప్రభుత్వమువారు సర్ బెంజమిన్ రాబర్టు సకాగారిని నియమించిరి. 13 వేలమంది భారతీయులు దక్షిణాఫ్రికాను కడవినను సంతృప్తిచెందక, ఈసంఘమువారు భారతీయుల విచ్ఛిన్నగర్వమును గురించి గట్టిగ సలహా లొసంగిరి. ఈ సలహాతో భారతీయులు మోసగింపబడిరి. ఇండియా ఖర్చుపై పంపబడి సర్ రాబర్టుసకాగారు ఇండియా విశ్వవ్యయముతో తులనాగుచున్నదని చెప్పిరి. దక్షిణాఫ్రికా యందలి భారతీయుల లిమాటల నిజమని నమ్మిరి. దక్షిణాఫ్రికానుండి తిరిగి వచ్చిన భారతీయులు సుఖముగనున్నారని సర్ రాబర్టుసకాగారు చెప్పినందులకు ఏ భారతీయుడును అతని అభినందించడు. ఇండియా ప్రభుత్వమువారి యొక్కయు సర్ బెంజమను రాబర్టు గారియొక్కయు మోసపు మాటలు విని దక్షిణాఫ్రికా భారతీయులు ఇండియాకు వచ్చి పడరాని కష్టములు పడుచున్నారు. ఈ కష్టముల కన్నిటికిని కారకులు ఇండియా ప్రభుత్వమువారే యని భారతీయులు నాగరిక ప్రపంచమువారు నమ్ముచున్నారు.
విచ్చిక నిర్మనమట! ఈమాటకు అర్థమేమి, కష్టపడి సంసాదించుకొనిన హక్కులను కడలుకొనిన భారతీయులు విచ్చిక నిర్మనమునకు అంగీకరించెదరా. కష్ట మొనర్చి నేటాలును ఉద్యోగమునంత గావించిన భారతీయుల పట్ల, అధికారుల గు ఆంగ్లేయులు కృతజ్ఞులై యుండవలెనుకదా!
ఆంగ్లేయులు పొనులకట్టించుచున్నారు. అట్టితరీనిన్ని అజాలు సంపాదించు భారతీయుల నోటికూటిని తీసివేయుటకు ప్రభుత్వమువారి కేమి హక్కుగలదు.
ఇది ఎటువంటి విచ్చిక నిర్మనము! దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమువారు ప్రవారకులను నియమించి విచ్చికనిర్మనమునకు గొప్పలాభములు కలుగునని భారతీయులకు తెలియచెప్ప మొదలిడిరి.
దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిన కరపత్రము నందలి యీక్రింద ప్రకటించబడిన భాగములు చదివినవో భారతీయులకు చేయబడిన అపకారము స్పష్టమగును.
మాడవపేరా:— ప్రభుత్వము వారి సలహా ననుసరించి ప్రభుత్వమువారి కర్వులతో దేశము వదలిపోవువారు 1914 సం

వత్సరపు ఉపకాంతిచట్టము ప్రకారం తిరిగి ఈదేశమునకు వచ్చు హక్కును కోల్పోయెదరు.
4-వ పేర:— ఇండియాదేశమునకు తిరుగపోవుకూలి రిని తగుపనులలోకుదుర్చుటకు ఇండియా ప్రభుత్వమువారు ఏర్పాటుచేయుచున్నారు. కాశ్మీరులడిపోలు బాంబాయి కలకత్తా మద్రాసులలో స్థాపింపబడినవి.
5-వ పేర:— యిండియాలో ధాన్యము సమృద్ధిగనున్నది పంటలు బాగుగ పండినవి. చేబియ్యము 165 పౌనుల బస్తా 24 రూప్యములకు అమ్మబడుచున్నది దక్షిణాఫ్రికాలో రెండు సంవత్సరములనుండి చేబియ్యము కొరతకు లేదు.
ఇన్నియు అమాయకులగు దక్షిణాఫ్రికా భారతీయుల మోసగించుటకై ప్రకటించబడిన అసత్యములు. కార్మిక డిపోలు ఎచ్చట స్థాపింపబడలేదు. తిరిగివచ్చిన భారతీయులకు ఇండియా ప్రభుత్వమువారు ఎట్టి ఏర్పాటులు చేయలేదు. ధాన్య సమృద్ధి అధికముగ నున్నదనుట మరియొక అబద్ధము. నిజమేమనగా ఇండియాలో షామ మధికముగ యున్నది. దక్షిణాఫ్రికానుండి తిరిగి వచ్చిన భారతీయుల వాగూలములు నా వద్ద కొన్ని యున్నవి. దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమువారి "మోసపు మాటలను విని మేము ఇండియాకు తిరిగివచ్చినాము. ఇచ్చటపడరాని పాటుపడుచున్నాము. అనుజ్ఞ అయినవో దక్షిణాఫ్రికాకు తిరుగ వెళ్లేదము." అని వారు చెప్పుచున్నారు. దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమువారి మాటలన్నియు అబద్ధములు. ఈ విషయమును ప్రభుత్వమువారికి కరించి 1291 సంవత్సరము 6 తేదిన యీ క్రింది ప్రకటనను గావించిరి:—
"దక్షిణాఫ్రికాలో ప్రకటించబడిన కరపత్రమునందు, ఇండియా ప్రభుత్వమువారు కార్మిక డిపోలు స్థాపించుచున్నారనియు ధాన్యము సమృద్ధిగ యున్నదనియు ప్రకటించబడినది నేటాలునుండి తిరిగివచ్చుచున్న కూలీవారిసంఖ్య స్వల్పముగ నుండుటచే కార్మిక డిపోలు స్థాపించుటకు వీలులేదనియు ఇండియాలో షామమధికముగ నున్నదనియు, అందుచే దక్షిణాఫ్రికా, శిజి, గయాననుండి తిరిగివచ్చుచున్న వారు పనులు దొరకక బాధపడుచున్నారని ఇండియా ప్రభుత్వమువారు గడవిన బాన్ మానుములో దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమువారికి తెలియపరచియుండిరి. కావున కార్మిక డిపోలు, అవారపకార్ముల సమృద్ధిమున్నగువిషయములకు సంబంధించిన భాగములను కరపత్రమునుండి తీసివేయవలయునని ఇండియా ప్రభుత్వము వారు దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమువారిని కోరుచున్నారు."
ఈ ప్రకటనను ప్రచురింపబడిన పిమ్మటకూడ నిర్లభనపు ఏర్పాటులు తీవ్రముగ నే జరుగుచుండెను.
భారతీయులకు గావించబడిన ఈగొప్ప అపకారము నాగరికమునకు గొప్పలాపము. భారతీయుల అభివృద్ధికి గొప్ప అటంకము.
కావున సోదర సోదరీ మణులారా! తిరుగ మిమ్ములను ప్రార్థించుచున్నాను. దక్షిణాఫ్రికా ఇండియా ప్రభుత్వ లొనర్చిన అన్యాయముచే కష్టపడుచున్న భారతీయులకు మీరు మిత్రకీకొలది తోడ్పడుదు. దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమువారి నిర్లభనకాసము అంతమొంద వలయునని భారతీయులందరు గట్టి పట్టుదలగలవారై యున్నారు. నాగరికత భూతదయగల ప్రపంచవాసుల సహకారముతో మన మీచట్టము నంతమొందించెదము. ఈకష్టముల కన్నిటికిని కారకులగు దక్షిణాఫ్రికా ఇండియా ప్రభుత్వము వారలు తగుశ్రద్ధసహించి ఈనిర్లభనపు ఏర్పాటును అంత మొడించవలెను. ప్రభుత్వమువారి రీపనిచేయని యెడల భూతదయగల భారతజేతములకు తీ గొప్పపనిని చేయుదురు గాక!
తిరిగివచ్చిన భారతీయులు తమ దక్షిణాఫ్రికానుండుగుల నివాసహక్కులును తిరుగపొందవలెను ఆదేశమునందు వీరికి జన్మించినబిడ్డలు ఆదేశపు జన్మహక్కులుండవలెను. ఇండియాలోని వచ్చుటకుధనమిచ్చినంతమాత్రమున భారతీయులకు గల నివాస హక్కులను నిరాకరించుటకు ప్రభుత్వమువారికి అధికారము వేరు కీక్రమకాలములో యీ హక్కులను స్థాపించుకొనుటకు మనము కృషి జేయవలెను.
కావున నో పాతక మహాశయలారా! మీరు యానిమయమై తమ సలహాతిచ్చుచు మిత్రకీకొలది సహాయముచేయవలయునని ప్రార్థించుచున్నాను.
సి. ఆర్. నాయుడు.
21, బ్రాడ్వే మద్రాసు

గంధములు

- పండిట్ - మదరాసు,

గంధర్వభార్యసీ, రాయవరం, (గోదావరి.)

నల్లయొక్క వారు తీరరపడుడు.

నాటి 1-కి పెట హా. 0-12-0, వి. పి. నా హా. 1-2-0.
 నేతు బదర్సు, మైలాపూరు, మద్రాసు.

పేరు: మూలుగుట్ట నరసింహస్వామి ధానాలు గారు, కరూరు, ఎన్. వి. ఆర్. ఆరుదివాపల్లి జిల్లా.

“**பெரிய இரகசியம்**” பத்திரிகை.

పేరు: మూలుగుట్ట నరసింహస్వామి ధానాలు గారు, కరూరు, ఎన్. వి. ఆర్. ఆరుదివాపల్లి జిల్లా.

పేరు: మూలుగుట్ట నరసింహస్వామి ధానాలు గారు, కరూరు, ఎన్. వి. ఆర్. ఆరుదివాపల్లి జిల్లా.

DUNCAN STRATTON & Co.

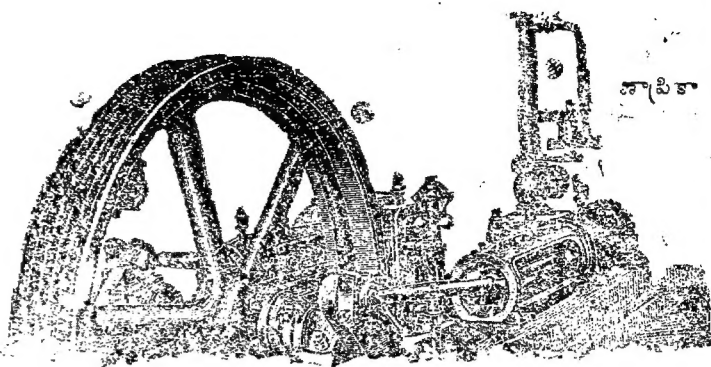
డన్ కన్ స్ట్రాటన్ అండ్ కో.

(2412)

ఎంజనీర్లు, మెషినరీ ఇంజనీర్లు. 9 మెయిన్ వీది, బొంబాయి.

పొడవు 10 అడుగులు
మొదలు 24 అడుగుల వరకు
వరుసగా — డయామీటరు
అ. 4. మొదలు 6 అ. 6 అం.
వరకు యొందును.
స్టీమ్ ఇంజిన్లు (మెషిన్లు)
80 హానులు మొదలు
150 హానుల వరకు వుండును.

వాటికా భారతీయ

హైడ్రాను స్పిల్ కార్నిస్ బాయిలర్లు.

హైడ్రాను స్పిల్ లంకామైద బాయిలర్లు.
పొడవు 25 అ. మొదలు 32 అ. వరకు వుండును.

డయామీటరు 6 అ. 6 అం వరకు వుండును.
మొదలు 250 హా. వరకు వుండును.
స్టీమ్ ఇంజిన్లు (మెషిన్లు) 100 హా. వరకు వుండును.

లోకో మోటివ్ బాయిలర్లు.
స్టీమ్ ఇంజిన్లు (మెషిన్లు) 80 హానులు మొదలు
100 హా. 120 హా. 150 హా. వరకు వుండును.

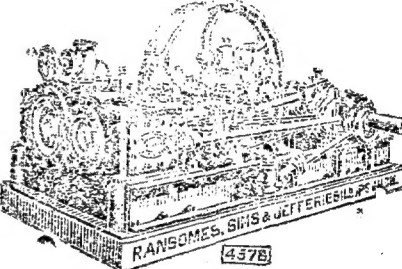

వర్టికల్ బాయిలర్లు.
డయామీటరు 80 హానులు మొదలు
100 హానుల వరకు వుండును.
స్టీమ్ ఇంజిన్లు (మెషిన్లు) 100 హా. వరకు వుండును.

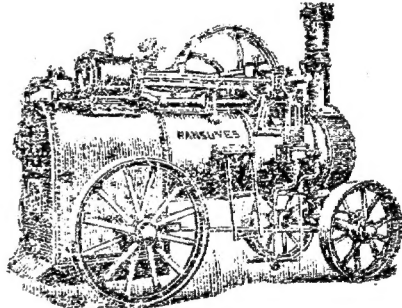
ఈ క్రింద తెలుపబడిన వాటిని
స్వల్పము చేయదుము.
మాది బిల్డింగు మెషినరీ, వాటిసామానులు
మాది (వెస్టింగ్) మెషినరీ
మాది స్పిన్డింగు మెషినరీ
మాది పిండింగు మెషినరీ
అన్నిరకముల స్టీమ్ ఎంజిన్లు
అన్నిరకముల స్టీమ్ బాయిలర్లు
లోకో మోటివ్ మిల్లింగు మెషినరీ
మాది మిల్లింగు మెషినరీ
మంచుగడ్డకేయు మెషినరీ [నలు
వర్డు బిల్డింగుచేయు మెషినరీ వాటి సామా
అన్నిరకముల పంపింగు మెషినరీలు
కాగర్లు, క్యురసాయ సంబంధమైన కొరముట్లు
కిరసక్ మాది వరుడు ఆయిల్ ఎంజిన్లు
ఎలక్ట్రిక్ రైటింగు (ప్రాప్టు) కొరముట్లు
లేకులు మర్చుసాపు కొరముట్లు
స్టీలు పాప్టింగు, కస్టింగులు, వెడెస్ట్రులు
కాట్ బరక్ అండ్ కాస్టు విరక్ ఫుల్లిలు.
వగయిరా అన్నిరకముల సామానులు.

సైడ్ బై సైడ్ కాంపౌండు
'హిందూస్థాన్' ఎంజినులు.

(కాక్ కు సాపు మొననుండి పోట్ పీయబడినది,
ఇందులో సింగిల్ సిలిండరు ఇంజినులు కూడ గలవు.

హెన్రీడు కాంపౌండు ఎంజినులు.

పోర్టబల్ స్టీమ్ ఎంజినులు.
సింగిల్ సింగిల్, డబుల్ సిలిండరు గలవి.
స్టీమ్ మెషిన్లు 120 హానులు గలవి.
కాంపౌండు — హై, లో, మెషిన్ సిలిండరు.
స్టీమ్ మెషిన్లు 150 హానులు గలవి.

వివరములకు, ధరలకు బొంబాయిలోయుండు డన్ కన్ స్ట్రాటన్ కంపెనీ కై నను లేక
బెజవాడ (కృష్ణాజిల్లా)లో యుండు ఇంగ్లీషు స్టాపు ఇంజనీర్లు కంపెనీ ప్రాప్రైటరు గారైన
మానేవల్ బాపనయ్యగారి కై నను వ్రాయవలెను

ఆశ్వుతాంజనము అన్ని నొప్పులకు దివ్యామృతము.

దగ్గు, శైత్యము, పడిశము, రొమ్మపడిశము, తలమెప్పి, వాయువునొప్పులు,
పోట్లు, బెబుకులు, బిల్లులు మొదలగు నొప్పులకు దివ్యామృతము.
చక్కని డబ్బీతో ౧౪౪ పెం దున్న 0-10-0; డబ్బీ 1-8 దున్న 5-12-0. పోట్లుపులు కలు.

ఆశ్వు తాంజనం డి పో. } 109, ఫ్రెరి రోడ్డు, బొంబాయి,
6. తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

